

Gedichten

J.A. de Laet

bron

J.A. de Laet, *Gedichten*. J. Herreboudt, Elsene 1883 (tweede druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/laet002gedi02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

**Aan de dichters.
Een fragment.**

I.

Onze oudren waren groot! - en wij? - wat zijn we heden?
Een volk dat moedeloos, van vreemden voet vertreden,
Zijn leeuwennek gedwee en siddrend nederbukt!
Zijn wij het nakroost nog van de ijzeren Teutonen?
Erkent AMBIORIX de kindren zijner zonen
In schandekluisters vastgedrukt?

Zijn wij het volk voor wie het heil van CAESAR beefde,
Dat in zijn wouden, vrij van vreemde wetten, leefde,
En geene banden of geen kluisters kennen dorst;
Voor wien de priestren nooit een grooter heil voorspelden,
Dan uit het bekkeneel der in den krijg gevelden,
Te laven zijnen heldendorst?

Zijn wij de kindren nog dier onverschrokken leeuwen
Wier naam als een bazuin klonk door de middeleeuwen
Wier heldendaden bij de daden Gods alleen
Verbleeken moeten; - die Gods adem ondersteunde
Wanneer bij hunnen tocht de gansche wereld dreunde,
Geplet van reuzentreên?

Gloeit nog in onze borst het mannenhart der ridderen
Voor wie en Turken en Tartaren moesten sidderen,
Wanneer de Kruisbanier in 't zandig Jodenland
Bij BOUDEWIJN, om 't graf des Heilands te herwinnen,
Als heil- en zegevlag op Sions torentinnen
Godvruchtig werd geplant?

Zijn wij de kindren nog dier hemelhooge mannen
Die, vaak bij twist gekrenkt, bij dwinglandij verbannen,
't Gemeene recht en best tot in den dood verknocht,
Voor Keizer en Gemeente, als ware burgerhelden
's Lands vrijheid en 's Lands recht manmoedig deden gelden,
Met goud en bloed herkocht?

Zijn wij de kindren nog dier zegerijke Belgen
Die Spanjes zweerd noch Spanjes staatslist kon verdelgen,
Die sneefden voor 's Lands eer, 's Lands vrijheid en voor God,
Wie nooit noch schrikbewind noch vleierij kon temmen,
Wier ongebogen hoofd in eigen bloed mocht zwemmen
Op ALVA's moordschavot.

Onze Oudren waren steeds van krijg en kunst de tolken
En zagen, als een sein van ootmoed voor de volken,
Hun wereldheerschappij op 's Lands banier gedrukt! -
Onze Oudren waren groot! en wij - wat zijn we heden?
Een volk dat moedeloos, van vreemden voet vertreden,
Zijn leeuwennek gedwee en siddrend nederbukt!

II

Zeg mij, o Belgenland! wat vergt ge van uw Barden,
 Wat vraagt ge uw' Zangren tot uw lust? -
 Dat zij bij heldenzang, bij minnetoon volharden
 Nu gij 't onedel spoor van vreemde stappen kust?
 o Verg dan van den zoon dat hij op harpenkoorde
 De ontaarde moeder zing', die godloos in het bed
 Des bo ls die zijnen vader moordde,
 Met vuige dartelheid zijn blanken naam besmet! -
 Neen! nimmer zal mijn' hand, hoe fel ook 't hart mocht jagen
 Een minnetoon de snaar der harpe doen ontvliên,
 Moet ik mijn v edsterland van vrijer kinderdagen,
 Bij vreemde dwinglandij vernederd treuren zien! -
 o Mocht mijn brandend vers uw koude borst doen gloeien,
 Verbasterd nakroost van den Vlaamschen godenstam,
 Verbraakt ge als 't voorgeslacht uw kluisters en uw boeien,
 Ontvonkte eens in uw' ziel de zuivre hemelvlam,
 Dan riep der vaadren roem geen blos meer op uw wangen
 Ontmande jonglingschap, gerijpt voor slavernij,
 Dan zou geen Vlaam zijn wet uit vreemden mond ontvangen,
 En stemde uw harpenaar zijn zangen vrij en blij!

III.

Ach! neen, o Barden! neen, o Broederen! Hoopt nooit voor 't vaderland een schittrend zelfbestaan, Voor laag gewin van aardsche goederen Voelt slechts de Belg nog 't hart in d'engen boezem slaan! Denk niet, o Dichterschaar! dat ooit uw harpentoonen Zijn flauwe slavenziel van hoogmoed trillen doen; Steun op de vaadren niet - en steun niet op de zonen, Ge zult ze als knechten van den vreemdling op zien voên! Doch, Broeders, hoe het lot den landzaat moge drukken, Breekt toch de snaren uwer harpen niet aan stukken; Maar heft uw liedren aan met meerder kracht en klem! Denkt op JOHANNES die van uit de wildernissen De langmiskende taal van Gods geheimenissen Liet hooren aan het blind en doof Hierusalem! Denkt op den arend die bij 't woeden der orkanen Stijgt hooger in zijn vlucht hoe meer de donder grolt, En bij die hemelreis het spoor vindt en de banen Waar nooit het bliksemvuur aan Godes hand ontrolt! Want gij, o Dichters, zijt de tolken Die 't woord des Hemels voor het menschdom nederschrijft,

En uwe vuurge ziel bewoont de donderwolken Waar zij als de arend drijft. Neen,
Broedren, aarzelt nooit uw zangen te doen hooren, Al klinkt uw harpentoon nog in
de woestenij; JOHANNES sprak weleer in 't woeste, zoo als gij - En eventwel geen
woord ging uit zijn mond verloren. Zingt, Barden, zingt! Gij zijt de telgen, De kindren
van het oud geslacht, In u vloeit warmer 't bloed der Belgen, Dat vreemden spronk
en praal veracht! Zingt! en dat eens het volk de landverraders doeme, Zijn eigen erf
en eer in eigen tale roeme; Zingt! dat de wereld nog den naam der Belgen noeme,
Met opgetogenheid voor vlaamsche mannenkracht!

IV.

U, Dichtren, werd van God de reuzentaak gegeven,
Het koude, bleeke lijk des volks te doen herleven,

En, als de Zone Gods den Lazarus weleer,
 Het veege Belgenland den zweetdoek af te rukken.
 Het weêr een gloênde ziel in 't ijzig lijf te drukken,
 Opdat het als voorheen nog lauwrên moge plukken
 En krijgen zijnen stoet van heldenzonen weêr!
 o Broedren! deze taak is groot. Zij eischt de krachten
 Van Godestolken met des Heeren geest bezield.
 Gij, Zangren, gij kunt nooit ten loon van uw gedachten
 Iets dan verloochening en dan bespotting wachten
 Van 't volk dat voor uw schreên gedachtloos henenkrielt;
 Als MOZES zult ge door de woestenijen trekken
 Om met uw Israël 't beloofde land te ontdekken:
 Doch nimmer zal uw voet den heilgen boôm betreên...
 Uw loon is elders. - Eens zult gij van de aard' verdwijnen
 En, Barden, zal uw naam aan hooger transen schijnen,
 En glansen als de troon waar Eljas op verdween.

.....
 .....

1838.

Onttoovering.

Het jeugdig harte leêg, de hersnen overlaên,
 Onze armen op de borst gekruist en 't hoofd gebogen,
 Doorwandlen wij de kille en dichterlooze baan
 Der aardsche wetenschap, onttooverende logen,

Bij jacht op waarheid en op stelligheid bedrogen,
 Zien wij de ontvleeschde schim daar tergend voor ons staan,
 En ook den dichterdroom, die verre is heengevlogen,
 Een nevelbeeld gelijk, in walm en damp vergaan. -

Onze Oudren waren niet als wij; - hun vrome scharen
 Gewonnen troost in smart uit heilige Bijbelblaren
 En laafden ziele dorst met engelenmelodij.

Wij hebben 't diepst geheim der dingen willen weten,
 Als ADAM van den boom der wetenschap gegeten,...
 Waarheen is nu Geloof en Kunst en Poëzij?

1837.

Aan een meisje

Dat zich op de beoefening der dichtkunst wilde toeleggen.

Omni tempore sint vestimenta tua candida et oleum de capite tuo non deficiat.

ECCLESIASTES. Cap. IX. Vs. 8.

Daal niet van uw' roozentroon,
Meisje, gij wier gulle blikken
Ieders hart met bloemenstrikken
Kunnen binden aan uw schoon!
Daal niet van uw roozentroon,
Gij, de liefste bij de lieven,
Ruil uw kroon van madelieven
Nooit toch met een lauwerkroon!

Wat zegt een handvol dorre blâren,
Een handvol blâren zonder kleur,
Voor Zefyrs lievling, die den geur
Der frischste bloemen mag vergâren;
Die op zijn wieken van satijn,
Met purperglansen rijk doorweven,
Van roozen mag op roozen zweven,
Die maar voor hem geschapen zijn?

Zal hij zijn lustwaranden vlieden,
Zijn stralenrijk, zijn bloemendaal,
Om, als de schuchtre nachtegaal,
Aan 't kille woud zijn stem te bieden?
Zal hij zijn zoeten morgendrank
Versmâden voor het zilt der stammen?
Zal hij zijn heldre wiekenvlammen
Verdooven om een weinig klank?

o Neen! de vlinder mag behagen
Om bloemenvorm en bloemenkleur,
Niet om het opgeruimd geneur,
Niet om het zielverbrekend klagen

Des valen zangers van het woud,
- Dat ongetooid, gevleugeld orgel -
Die wel eens de aandacht op zijn gorgel,
Doch nooit op zich gevestigd houdt.

Daal dan ook niet van uw' troon,
Meisje, gij wier gulle blikken
Ieders hart met bloemenstrikken
Kunnen binden aan uw schoon!
Daal niet van uw' roozentron,
Gij, de liefste bij de lieven,
Ruil uw kroon van madelieven
Nooit toch met een lauwerkroon!

-

Wat is een Dichter op deze aarde?
Een onheilszoon, een offerlam,
Die in zijn hart een sprank bewaarde
Van Godes eerste scheppingsvlam;

Een die in zich een geest hoort woelen,
Een geest aan enklen pas bekend;
Die meerder voelt dan de aard' mag voelen,
En 't zoekende oog ten hemel wendt;

Een die in hooger sfeeren wandelt,
Op de aarde met bedroefheid ziet,
In aardschen dampkring leeft en handelt
En denkt en lijdt, maar nooit geniet;
Een die zijn slapen laat verzengen
Aan 't kunstenvuur; - die alles proeft
Wat eenig zoet kan medebrengen
Of rimplen dlep in 't voorhoofd groeft;

Een die als Adam heeft gezondigd;
Wien bij den boom van Goed en Kwaad,
Ter eeuw'ge vloekstraf, werd verkondigd
't Geheim van elke menschendaad;
Een die in 't meer der aardsche snoodheid
Zijn blik liet dalen tot den grond;
Bij 't zien van elke wereldgrootheid
Een grijns voelt zweven om zijn mond;

Een wien een gier aan de ingewanden,
Als Prometheus gedurig knaagt;
Een die des Noodlots merrekbranden
Gestempeld op het voorhoofd draagt;
Een banneling uit beter oorden,
Die, smachtend naar zijn vaderland,
Zijn zinbetoovrend harpakkoorden
Laat hooren op het vreemde strand!

-

Daal, neen! daal niet van uw' troon,
Meisje, gij wier gulle blikken
Ieders hart met bloemenstrikken
Kunnen binden aan uw schoon!
Daal niet van uw roozentroon,
Gij de liefste bij de lieven,
Ruil uw kroon van madelieven
Nooit toch met een lauwerkroon!

Benijd den Dichter niet bij 't luistren naar zijn zangen,
Gij, die de schoonste stof voor 't Dichters zangen zijt!
Benijd den dichter niet, wat loon hij moge erlangen
Wanneer zijn lied een zucht uit uwe borst kooft prangen
En een bezielde traan langs beide uw wimpers glijdt.

Benijd den Dichter niet om 't beeld dat hij doet leven,
Dat lachend voor uw oog en schoon te voorschijn treedt;
Het is geen droom voor hem, dien hij laat henenzweven,
Geen ijdel goochelschim die straks hem zal begeven;
Het is een foltergeest die vaak hem lijden deed.

Benijd den Dichter niet omdat zijn woord kan tooveren
Een heerlijk paradijs, als de eerste menschenwoon
Met lommer rijk bedeed en myrth-en wingertlooveren;
Het is zijn vaderland, dat hij niet mag veroveren!
De Geest met 't vurig zweerd, staat voor zijn wenschenwoon!

Benijd den Dichter niet omdat zijn mond mag zingen
Van 't grijs Verleden, dat zijn heimnis hem ontvouwt;
Omdat, - iets duistrer nog voor ander stervelingen, -

De Toekomst hem het lot der ongeworden dingen,
Als aan een boezemvriend, ontsluit en vertrouwt.

Benijd den Dichter niet! - 't Verleên heeft zwarte boorden,
En ook het vergezicht is in de Toekomst zwart.
Benijd den Dichter niet schimmenrijk, zijn woorden,
Zijn gulden harpensnaar die vaak uw geest bekoorden;
De harpe die hij draagt, onnoozle, 't is zijn hart!

-

Daal, neen! daal niet van uw troon,
Meisje, gij wier gulle blikken
Ieders hart met bloemenstrikken
Kunnen binden aan uw schoon!
Daal niet van uw' roozentroon,
Gij, de liefste bij de lieven
Ruil uw kroon van madelieven
Nooit toch met een lauwerkroon!

o Keer terug op beter paden
Waar alles juicht, waar alles lacht,
Koom in den zaalgen wellust baden,
Dien mild Natuur u medebracht;
Wat ook een scheemring u eens beeldde,
Wat flikkerlicht u eens bescheen,
Laat anderen de folterweelde,
Het pad der droomen in te treên!

Uw lot, o Meisjen, is genieten,
Uw zending is genieten doen!
Laat dan uw leven henenvlieten
Zoo als het God zal vlieten doen;
Geniet bij 't lachend blauw der hemelen,
Geniet bij 't murmelen van den vliet,
Geniet bij 't stille maanlichtwemelen;
Maar zoek der schepping oorzaak niet.

Bewaar van alle heil den bloesem,
Bewaar de zoete onnozelheid,
De reinste lichtstraal in den boezem
Der Englen in Gods eeuwigheid;

Dat rijkst en duurbaarst der kleinooden,
Waarvan het Oost geen weêrga vindt;
Die perel slechts bij God geboden
Aan de uitverkoornen die hij mint.

Verberg den zonen dezer aarde
De maagdenschatten van uw hart;
Geen zang getuige van uw waarde,
Geen woord getuige van uw smart.
Wie ooit met wellust mogt aanschouwen.
De naakte lenden der boelin,
De sluier van de kuische vrouwen
Baart dieper vreugde en blijder min.

Uw oog alleen, geen kunstgeschrifte
Zij 't boek waarin te lezen staat,
Wat God u in den boezem grifte,
Wat u Natuur gevoelen laat.
Waarom een dorren lauwer hechten
Op 't blanke voorhoofd, hel en schoon?
Een bloemensnoer in blonde vlechten,
o Meisjen! is uw gloriekroon!

Daal, neen! Daal niet van uw' troon,
Meisje, gij wier gulle blikken
Ieders hart met bloemenstrikken
Kunnen binden aan uw schoon!
Daal niet van uw roozentroon,
Gij, de liefste bij de lieven,
Ruil uw kroon van madelieven
Nooit toch met een lauwerkroon!

1840.

Een traan.

Een traan! wat is een traan die glimt in zielvolle oogen,
Wanneer de boezem hijgt en gansch het lichaam beeft?
Een teeken dat de ziel, der aardsche zorg onttoogen,
Zich aan der Englen vreugd en wellust overgeeft!
Het is een bron van heil, een onderpand van liefde,
De zoetste spraak van 't hart, de warmste taal der ziel!
En hoe ondraaglik ook mij lot en leven viel,
Hoe plettrend ook de rouw mijn weeke borst doorgriefde,
Ik bad den Hemel nooit om welvaart of om roem;
Maar om een traan van U die 'k biddend, knielend noem!

1839.

De vloek des pelgrims.

Schoene Welt, wo bist du? Kehre wieder.
Holdes Blüthenalter der Natur!
Ach! nur in dem Feenland der Lieder
Lebt noch deine fabelhafte Spur.
FRIEDRICH V. SCHILLER.

't Is middernacht; de hagelbuien
Verplettren alles op het veld;
't Is middernacht de stormen huilen,
De stormen huilen met geweld.

't Is middernacht; de matte pelgrim,
Die op zijn palster nederzinkt,
Poogt ginds het heerlijk slot te naderen,
Waar feestlicht bij elk venster blinkt.

't Is middernacht; de slotvoogdesse
In zacht fluweel en bont gehuld,
Zit bij het krakend houtvuur neder
Dat met zijn gloed de zaal verguldt.

't Is middernacht; de vrienden woelen
Bij 't gulzig feest op 't hecht kasteel,
De volle beker gaat in 't ronde
En vrolik galmen fluit en veël.

Ja, fluit en vedel galmen vrolik.
Wat geeft de gure winternacht!
Zijn niet de kostelikste wijnen
In overvloed ten dis gebracht?

Zijn niet de jonkers hoofsich en streelend,
Zijn niet de freules jong en mooi?
Wat geeft het naar geknal des donders,
Wat geeft het aaklig stormgeloei!

De dansen doen de zalen daveren
De groote maanstem der Natuur
Laat zich vergeefs ontzettend hooren.
Wie denkt op onheil in dit uur!

Ja! machtloos is het dof gedommel
Des donders in het dreunend bosch!
Geen ridder laat zijn lieve freule,
Geen freule laat heur ridder los.

En tot de schoone slotvoogdesse
Zich wendend, spreekt een edelknaap?
'Mevrouwe, 't is de wil des Hemels
Zoo 'k heden volle vreugde raap;

'Gij hadt de pauktrom, ja, vergeten,
De Hemel kooft erin voorzien!
Mag ik om u ten dans te leiden,
Mijn lieve vrouw, mijn arm u biên?'

En lachend tot den jongen spotter,
Ging de edelvrouw ten dans met hem,
Toen eensklaps drong in 't ruim der zalen
Een weemoedsvolle menschenstem:

't Is middernacht; de hagelbuien
Verplettren alles op het veld;
't Is middernacht de stormen huilen,
De stormen huilen met geweld.

'o Slotvoogdesse doe mij open,
Ik koom te voet van 't Heilig Land,
Waar ik het kruis des Zaligmakers
Heb aangeraakt met eigen hand!

'o Slotvoogdesse doe mij open,
De winternacht is kil en guur;
Vergun, om Godswil, aan den pelgrim
Een korstje brood, een genster vuur!

‘o Slotvoogdesse doe mij open!
Ik heb zoo menig waardig pand
Voor allen die mij dienst bewijzen,
Hierheen gevoerd uit ‘t Heilig Land.’

Maar geene stemme klonk van binnen
Den pelgrim tegen aan de poort;
De dansenreien draaiden vrolik
En fluit en vedel galmden voort.

‘Wat wil die zwerver in ons midden,’
Sprak tot heur gasten de edelvrouw,
‘Voorzeker dat zijn haatlik bijzijn
Ons gulle reien stooren zou!’

‘o Slotvoogdesse doe mij open!
Een korstje brood, een genster vuur,
Is alles wat ik van uw mildheid,
In Gods naam, bedel op dit uur!

‘o Slotvoogdesse doe mij open!
Gedenk wat Christus zegde : ‘Mij
Verloochent wie den arme loochent,
En wie hem bijstaat, staat mij bij!’

De Slotvoogdesse trad bij 't venster
En riep : ‘Wel zijt ge in balfeestdos,
Dan maak ik, ja, op d'eigen stonde,
De grendels van de voorpoort los!’

‘Ik heb tot balgeschoei sandalen,
Tot feestgewaad een groven rok,
Tot hoofdsieraad een monikskappe,
Tot ridderzweerd een palsterstok.’

‘Ga, dwaal dan waar de wolven dwalen
En zoek een schuilhoek in het woud!
Ook voor de wolven valt er regen
En is de winter guur en koud.’

‘o Slotvoogdesse doe mij open,
In Gods naam, zend me toch niet heen!
Wat brood maar vraag ik voor mijn honger,
Wat vuur voor matverstramde leên!’

‘Ga, wandel waar de wolven dwalen,
En zoek een schuilhoek in het bosch,
Of 'k doe met u als met de wolven
En laat mijn hongrig' honden los!’

De pelgrim knielde stervend neder'
En bad met luider stemme God:
‘Voor mij was 't burgslot maar een schaduw,
't Zij ieder steeds een schimmenslot!’

En 's morgens als de winterzonne
Verbleekt uit nacht en nevel toog,
Bleef van het hecht en heerlijk burgslot
Geen spoor meer voor een sterflik oog.

Geen ridder meer of knaap of freule
Die 's avonds dansten blij en vlug,
Kwam ooit nog weêr in deze streken
Noch zag het vaderdak terug.

Doch als op Allerzielenavond
De dorpsklok middernacht verkondt,
Dan rijst, met torens en kanteelen,
Het oude burgslot uit den grond:

Dan ziet men weêr de vensters glimmen
Met ongewonen lichtenglans;
Dan hoort men weêr de zalen dreunen
En fluit en vedel roept ten dans;

Dan hoort men ook de vrome pelgrim
Die smeekt en bidt in Godes naam,
Terwijl een rijkgekleed geraamte
Hem heenwijst door het vensterraam.

Dan stopt de dorpeling zijne ooren
Voor 't naar geluid van fluit en veël,
En vlucht met overhaaste scheden
De schimme van 't vervloekt kasteel.

1840.

Daniël Seghers.

Gij, zedig kunstenaar die 't eenzaam kloosterleven,
 De zachte rust der cel aan God en kunst gewijd,
 De bloem der velden, met de vogelen die zweven
 In 't luchtruim waar hun wiek zich vrolijk openspreidt,

Bemindet bovenal, en 't stof waaraan we kleven,
 - Wij menschen van wien 't hart bij smart en wellust lijdt, -
 Niet eens een enklen zucht, een enklen blik kondt geven,
 Daar ge alles wat men wenscht en najaagt en benijdt,

Doorgrond, gewogen hadt, en ijdel hadt bevonden:
 o Seghers! leerling, zoon en minnaar der Natuur
 Die vaak in 't vrije veld, bij 't weiflend avonduur,

Voor 't schoon der schepping in bewondring bleeft verslonden,
 o Monik! hemelzoet was 't lot dat u beviel:
 Uw was de kracht van 't brein, de vrijheid van de ziel!

1839.

Aan Laura.

Lieve Laura, gij wilt weten
Wat geheim ik u verheel;
's Avonds in het gras gezeten,
Droom ik, zegt ge, veel te veel,
Stuur ik al te lang mijne oogen
Naar de blauwe hemelbogen,
Trots den zang van Filomeel.
'k Scheen de lucht eerst af te meten,
Zegt ge, maar ik zucht en kweel...
Lieve Laura, gij wilt weten
Wat geheim ik u vereel.

Lieve Laura, waarom plaagt ge
Mij sinds gister onverpoosd!
Is uw heimwee dan niet, vraagt ge,
Heilbaar bij vriendinnentroost!
Is er een zoo nare smarte
Doorgedrongen in uw harte
Dat geen deeling het ontloost?
Hoor, nieuwsgierig meisje, klaagt ge
Toch van mij niet zoo ge bloost....
Lieve Laura waarom plaagt ge
Mij sinds gister onverpoosd?

Lieve Laura, 'k zal vertellen
Wat me deert en kwijnen doet;
Maar ge moet een waarborg stellen
Die me voor uw 'wrok behoed'.
Blijf niet langer in bedenken:
Wilt ge mijn een zoentje schenken
Zoo mijn biechtspraak u voldoedt?
Langer moet ge mij niet kwellen,
't Mondje lacht en 't oog is zoet....
Lieve Laura 'k zal vertellen
Wat me deert en kwijnen doet.

Lieve Laura, wilt ge luisteren?
Lieve zonder wedergâ,
'k Wil in 't oor het woord u fluisteren
Eer 't een ander gadesla....
Maar ge weigert, - spreek en beef niet,
Er is niemand in de dreef niet,
Zegt ge, listig meisje, ja;
'k Wil slechts Echo's tong bekluisteren,
Hoor; want Echo spreekt me na:
Lieve Laura wilt ge luisteren,
Lieve zonder wedergâ?

Lieve Laura, in mijn' droomen
Zweeft een engel om mij heen;
Onder 't lommer van de boomen
Volgt hij voet bij voet mijn schreên;
Bij mijn slapelooze nachten,
Bij het noeste plichtbetrachten,
Bij het woelen van de steên
Is hij vaak tot mij gekomen,
Glansend met zijn lieflikeên...
Lieve Laura, in mijn droomen
Zweeft een engel voor mij heen.

Lieve Laura, 'k zie uwe oogen
Twijflen bij dit vreemd verhaal;
Nochtans 'k heb u niet bedrogen,
Bloote waarheid is mijn taal.
Ja, zoo lieflik is die engel
Dat het fijnste kleurgemengel,
't Witste wit en 't roodst koraal!
Der penseelers niets vermogen
Bij zijn frischen verwenpraal.
Lieve Laura, 'k zie uwe oogen
Twijflen bij dit vreemd verhaal!

Lieve Laura, zaagt ge uw wezen
Nooit nog in het spiegelglas?
Daar, daar mocht uw blik in lezen
Hoe mijn engel is en was;
Daarin mocht uw oog bespeuren
Al de pracht van vorm en kleuren
Die 'k in mijne droomen las.
Is het vonnis nu geweest
Van den mijmraar in het gras?
Lieve Laura, zaagt ge uw wezen
Nooit nog in het spiegelglas?

Lieve Laura, gaf den zanger
't Zoentje dat hij vergen dorst;
En heur hartje klopte banger
Dan daar flus in ruimer borst,
En heur blik, bij 't avonddonker
Blijder nog dan 't stargeflonker
Glom beziel van zieledorst,
Toen een traan, van weemoed zwanger,
Uit heur glimmende oogen borst.
Lieve Laura, gaf den zanger
't Zoentje dat hij vergen dorst.

1840.

Zelinde.

Langzaam, treurig vloèn de baren
In het eenzaam oord
Langzaam vloten blad en bloemen
Met de baren voort;

En ZELINDE, 't lieve meisje,
Die bij d'oever zat,
Staarde met weemoedige oogen
Op het glinstrend nat.

‘Bloemkens, sprak ze, lieve bloemkens
Vlot nu zeewaarts heen,
Waar mijn vrijer, met mijn vader,
En mijn broër verdween;

‘Zegt daar aan die dierbre dooden,
Hoe ik, zoo als gij
Van mijn stengel afgebroken,
Ook verwelk en lij’.

‘Golfjes, sprak ze, droeve golfjes,
Met uw tragen gang,
Zegt hun dat, als gij, mijn' dagen
Treurig zijn en bang;

‘Zegt hun dat de frische bloemkens
Die ge zeewaarts jaagt,
Als een beeld zijn van de liefde
Die mijn hart hun draagt.

‘Als een beeld noch van de vreugden
Die de wereld biedt,
En die 'k om hun nagedachtenis
Lang reeds vloten liet.

‘Zegt hun dat mijn leven, vrolik
Bij zijn dageraad,
Als het leven van de bloemen
Voor de nacht vergaat...

En ZELINDE strooide zachtkens
Langs de trage beek,
't Leste roosjen uit heur bloemtuil,
Waar een traan op leek;

En heur blikken daalden lang nog
Op het water neêr.
Zij, ze had ook, als de bloemen,
Steel noch vlinder meer!

Doch de zonne vond ZELINDE
Bij den oever niet;
Slechts heur ledig biezen korfje
Wiegelde op het riet.

Was het lieve, teeder meisje,
Bukkend voor het lot,
Dan ook, als een leste bloeme,
Zeewaarts heengevlot?

1840.

Op een kerkboek.

Maria! wen ge soms in vurigen gebede
Uws harten wenschen den Alzegenaar vertoont,
Denk dan op mij en bid voor uw' verloofde mede;
Want God bemint het meest een hart waar liefde in woont.

1837.

Aan een vriend.

Gedenk het u hoe we eens in vroeger dagen,
Met lichten voet, mijn vriend, en hand aan hand,
De doffe stad verlieten om op 't land
Vrijademend den morgen te zien dagen?
Gedenk het u hoe wij dan 't leven zagen
Als 't lieve veld met bloemen rijk beplant,
Bij zonnegloed bestraald en niet verbrand,
Van regen frisch en niet van onweêrsvlagen?
Toen wisten wij, wij gulle droomers, niet
Hoe luttel den ontwaakten overschiet,
Hoe vaak de slang zich schuil houdt onder bloemen,
Hoe vaak de zon het dorstig veld verschroeit,
Hoe soms het kleinste wolkje 't onweêr broeit,
Wat ijdelheid wij hier als leven roemen!

**De Alpenjager.
(Naar Schiller)**

Wilt ge niet het lamken hoeden?
't Lamken is zoo vroom, zoo zoet.
't Voedt zich met den malschen grashalm
Op den oever van den vloed.
'Moeder, laat me jagen gaan
Waar de hooge bergen staan!'

Wilt ge niet het rundvee weiden,
Daar ge uw horen wakker tuit?
Lieflik klinkt de halsbel mede
Tusschen 't zachte woudgeluid. -
'Moeder, laat me zwerven gaan
Waar de hooge bergen staan!'

Wilt ge niet het bloempje kweeken?
't Lacht zoo vriendlik in den tuin;
Buiten vindt ge geenen gaarde;
Wild is 't op der bergen kruin. -
'Laat het bloempje bloeiend staan.
'Moeder, moeder, laat me gaan.'

En het knaapje ging uit jagen;
Rustloos, rustloos toog het voort
Tot der bergen hoogste kruinen,
Tot der bergen duisterst oord.
Windesnel voor 's jonglings schreên
Vliedt de schuchtre berggeit heen.

Op het naakte rif der rotsen
Klautert die met lichten wip,
En met koen gewaagde sprongen
Werpt ze zich van klip tot klip.
Onvervaard, omlaag omhoog,
Volgt hij met den jagersboog.

Waar de rotsen steiler dalen,
Aan de bochten eng en glad,
Hangt zij, in den afgrond starend,
En verdwenen is het pad.
Onder is de diepte naar,
Achter wacht de vijand haar.

Met den stommen blik des jammers
Tuurt zij op den wreeden man,
Bidt vergeefs! Hij rekt de peze,
Straks, ja, snelt de pijl ervan.
Plotslings uit het holst der rots
Treedt de Geest der Bergen trotsch,

En met forsche reuzenhanden
Schut hij 't wreed gekwelde dier.
'Moet ge dood en jammer brengen,'
Roept hij, 'sterveling, tot hier?
Ruim voor allen schiep de Heer!
Gij vervolgt mijn vee niet meer'

1845.

Aan Fanny.

Fannij, Fannij, aardig meisje,
Ja, ge zijt een kunstnarin,
Uw tafreelen zijn verrukkend
En uw wezen lokt de min.
Niemand, hoop ik, zal gelooven,
Wat uw zuster mij verried, -
Dat ge wel uw aanzicht schildert,
Maar uw kunsttafreelen niet!

1836.

Aan Rubens.

Terwijl de Vlaming strijdt voor vrijheid van geweten
En eischt 's Lands recht en wet van Spanjes vorst weêrom,
Slaat 't bandelooze grauw, wet, plicht en God vergeten,
Verwaten handen aan het kruis en 't heiligdom.

Daar wordt het al vertrap, vergruisd, vaneen gereten
Wat 't vrome voorgeslacht vergaard had in den Dom,
Het altaar wordt geslecht, het beeld ter neêr gesmeten,
En 't rijke kunstafreel verscheurt de plunderdrom.

Ontheilgd zijn voortaan en naakt de tempelwanden,
Geen wierook brandt er, geen gebed, geen offeranden;
Ontheilgd is Gods huis, ontheilgd, woest en naar!

Doch als een zonnestraal na 't onweêr, lacht ge ons tegen,
o Meester! en uw hand, gesterkt met Godes zegen,
Drukt 't godlik zegel weêr op 't godlik zoenaltaar!

1847.

Aan Maria.

o Wee mij! de menschen zijn slecht en de tijden
Verergen allengskens. Een sombere nacht
Omsingelt mijn hart, en mijn weiflende kracht
Verflauwt en bezwijkt en ontgaat me bij 't lijden.

Waarheen voert me 't noodlot? Wat voet zou niet glijden?
Waarom mij, o Hemel! zoo verre gebracht?
Is 't waar dat in 't graf slechts de rust me verwacht,
God! schenk mij die rust dan; 'k ben moede van 't strijden!

In 't graf is geen wet ter beschutting van 't kwaad; -
Men rust er. - Geen ziel die mijn kwelling verstaat,
o God! kwam mij ooit te gemoet in het leven.

Onmoette ik er eene, zoo zweeg ik en streed!
Dus bad ik - de Hemel verhoorde mijn beed'
En heeft me, Maria, ten stroost U gegeven!

1836.

Aan eene zangerin.

Die gabe des Lieds vom Himmel herab kommt
FRIEDRICH V. SCHILLER.

o Meisje, zoo de geest uit hooger hemelkringen,
De geest die in ons droomt en lacht en zingt en speelt,
Den bodem van ons hart verlaat, en dat de dingen
Zich voordoen als ze zijn en niet als men ze beeldt;

Dan, ja, verliest de bloem haar weifelende geuren
Buigt moedeloos ter neêr heur kelkje dat verkwijnt;
Dan komen over de aarde onlouter', doffe kleuren
Vervangen 't blijde licht, dat in de nacht verdwijnt;

Dan wordt Natuur verdoofd, dan wordt 't Heelal ontluisterd;
Der Engelen adem - rijke en vuurge poëzij -
Herklimt; een koude mist daalt neder en verduistert
De wereld, gansch ontbloot van glans en harmonij;

En zee en woud en veld en aarde en hemel zwijgen;
De zachte wind blijft stom en spraakloos is de orkaan;
't Zwijgt al; want in de borst die vaak één woord deed hijgen,
Zwijgt 't hart des Dichters dat geen vreugd kend en geen traan.

o Als de geest van God den Dichteren gegeven,
Voor hen zijn vlerken vouwt en zijnen gorgel sluit,
Dan worden zij gelijk den doode; 't ware leven,
De hooger hemelvlam dooft in hun boezem uit.

Dan moet een ander geest, uit reiner sfeer gezonken,
Hen weder wekken uit den sombren doodslaap, of
Ze blijven aan hun graf - het lichaam - vastgeklonken
En nimmer breekt hun ziel den kerker van het stof;

Dan bukken ze misnoegd, ontzenuwd, mat, ter aarde
't Ontluisterd voorhoofd en ze worstlen innig met
Het moedigend en grootsch gevoel van eigenwaarde
En de onmacht die zoo nauw, zoo bang, hun boezem plet.

Dien doodslaap sliep ik eens. - Mij was de geest ontvlogen;
'k Was ziel - en machteloos; en 't scheen mij of Natuur
Verbleekt was, of de Kunst was kinderspel en logen. -
Het aanzijn woog mij zwaar in dat rampzalig uur.

Zangerinne, wat een woelen,
Wat een pijn ik in mij vond,
Kunt ge met uw hart gevoelen,
Maar u zegt het nooit mijn mond.
Neen, de sprake van de lippen
Is te kleurloos en te zwak!
Nooit zal 't mijner tong ontglippen,
Hoe die stond mijn harte brak!
Nooit, gewis, had ik nog boven
De aard' gezweefd op englenzwing,
Hadt gij dan niet weggeschoven
't Nevelhulsel dat me omving!

Maar ge deedt me weêr verrijzen,
Mijnen geest weêr opwaarts rijzen,
Vurig weêr mijn harte slaan,
Helder weêr mijn schedel glimmen,
En mijn ziele hooger klimmen
Dan zij ooit nog had gedaan.

Zangerinne, ja, de noten
Die gij achtloos vallen liet,
Kwamen in mijn hart gevloten
Als een troostend hemellied;
Ieder uwer gorgeltonen
Bleef mij in de borst geprent,
Deed me in eene wereld wonen
Aan gewijden slechts bekend,
Deed me blaken bij 't verlangen
Dat de dichtgeest mij bezocht,
En de Seraf van de zangen
Mij nog eens verrukken mocht.

Weder kwam hij. - Nektardranken
Bracht hij weder met uw klanken,

Aan mijn reeds verdroogde borst!
Weder kwam hij, de geliefde;
En wat ook mijn boezem griefde,
Lesching vond ik voor mijn dorst.

Zangerinne, gij kunt tooveren,
Gij kunt boeien met uw stem;
Gij kunt elke ziel veroveren
Met uw nadruk, met uw klem;
Gij kunt elke drift ontsteken
Die den boezem zwellen doet;
Gij kunt elk gevoel doen spreken,
Droefheid, Vreugde, Vrees en Moed; -
Gij kunt zielen van hieronder
Voeren tot in Godes woon!
En wat kost U zoo een wonder?
Alles! - Niets! - Een enklen toon!

Alles! Niets! Uit uwen gorgel,
Uit het ongekunsteld orgel
Dat u uit den hemel viel,
Komen tonen die verrukken

En ons dezer aarde ontrukken, -
Want in elk woont heel uw ziel!

1838.

Het beeld des tijds.

't Vliegende beeld van den TIJD,
Die, met een zeisse gewapend,
Rustloos de wereld doorrent,
Lacht, om de snelheid der vlucht,
Den ongelukkige toe.
Vliegende beeldtnis, gij liegt!
Daar waar ge 't onheil ontmoet
Sukkelt ge kruipende voort.
Blind was de vader der godet.
Had U HOMERUS gezien,
Stokoude KRONOS, hij had
U tot geen vogel, gewis,
Maar tot een schildpad gemaakt.

Mattheus van Bree.

Hij die het arbeidsvol, het rusteloze leven
Op 't altaar van de Kunst tot eeuwig offer biedt,
Is groot. - Zijnen faam als hij der aarde ontvliedt,
Zal bij het nageslacht van monde op monde zweven,

Maar hij die om aan 't Land zijn kunstroem weêr te geven,
Trots eigen naam en faam, het rijk palet verliet,
En enkel 't krachtig brein, de fikse hand verried
Bij 't scheppen van een kroost in kunstgevoel verheven,

Is grooter. - Niet alleen de trotsche schilderroom
Blijft, als een gloriezon, met schitterende stralen
Bij de enge grafsteê van den grooten meester pralen,

Nog mag de reiner, de zoo schaars gevonden bloem
Der zelfsverloochening zijn wijden schedel sieren.
En die blijft eedler steeds dan kunst- of krijgslaurieren.

1840.

Aan Maria.

Verstaat ge, Maria, de stem der orkanen,
De stemme der golven, 't ontzettend gedruisch
Der donderende wolken, 't onhoorbaar gesuis
Der schittrende bliksems die, trillende, banen

Hun weg langs den hemel om de aard' te vermanen?
Verstaat ge de stemme die roept onder 't kruis:
Wel hem die in God hoopt en bidt in een kluis;
Want niets baart de wereld dan smart en dan tranen!

Vergeefs roept die stemme - de wereld blijft doof
Voor menschlik gevoel en voor godlik geloof;
Geen zuchten ontvlieden verdorvene harten.

Verstaat gij die stemme van God in natuur,
Dan vraag niet waarom ik in 't akelig uur,
Ga bidden in 't stilte - of de golven ga tarten.

Visscherslied.

Nog eenmaal in zee, mijne lieve,
Mijn lieve, nog eenmaal in zee!
Dan sturen we ons bootje te gader,
Te gader ons bootjen op ree!
Dan geeft ons de pastor zijn zegen,
Zijn zegen geeft vader ons meê,
En moeder die zegt: God behoede u,
Behoede u voor smart en voor wee!

Nog eenmaal den walvisch harpoenen,
Harpoenen den walvisch in 't Noord,
En 'k breng schat en rijkdom u mede,
U mede terug in dit oord!

Dan roep ik van verre: mijn liefste,
Mijn liefste, nu los ik mijn woord!
Uw liefde viel toch op geen ander?
Geen ander en klampte u aan boord?

Nog eenmaal der golven gevaren,
Der golven gevaren getart,
En 'k druk u als vrouw, mijne liefste,
Mijn liefste, als mijn vrouw aan mijn hart!
En zien we dan later een bodem,
Een bodem bij 't onweâr gesard,
Dan zeggen we toch: God behoedde ons,
Behoedde ons voor wee en voor smart.

Nog eenmaal door branding en ijsschol,
Door ijsschol en branding gestuurd,
En 'k bouw u een zindelik huisje,
Een zindelik huisje in de buurt;
En heb ik u dan eens, mijn liefste,
Mijn liefste, ter kerke gevuurd,
Dan krijgen wij ook wel een zoontje,
Een zoontje dat frisch op u tuurt!

Nog eenmaal stak Wannes de visscher,
Stak Wannes de visscher, in zee;
Niet lang bleef hij weg en bracht schatten,
Bracht schatten en rijkdommen meê.
En 't jaarken en was niet verlopen,
Verloopen op veilige ree,
Of Roosje die droeg aan heur boezem,
Heur boezem een zoontjen of twee!

Nog meermaals zong Wannes zijn liedje,
Zijn liedje dat ieder bekoort;
Het wordt van de meisjes nog heden,
Nog heden zoo geerne gehoord!
Doch iedere visscher en keert niet,
En keert niet terug uit den Noord,
Noch houdt zoo getrouw niet als Wannes,
Als Wannes aan Roosje, zijn woord!

1845.

Frans Hendrik Key.

Et sic omnium finis mors est, et vita hominum tanquam umbra subito
pertransit.

THOMAS à KEMPIS. De Imit. Christ.

Lib. I. Cap. XXIII. 7.

I.

't Was nacht, een nacht bij maan noch star verlicht
En 'k zag een naar en vreeslik droomgezicht:

't Was in een dal van duisternissen dat,
Oneindig als het plein van JOSAPHAT,
In 't midden een enklen heuvel had,

Een heuvel op welks top het kruis zich bood,
Het teeken van verlossing en van dood;
Opdat de mensch zich vastprinte in 't gewis,
Dat slechts de dood ons ware redder is.
Ook was het plein waarop dat teeken stond,
Een heilige, een aan God gewijde grond,
Waarin elk rif zijn aarden bedsteê vond.

Toen klonk er uit het duister wolkgewelf
Een schelle stem. Het was de stemme zelf
Des Engels die ons eenmaal in het dal
Van 't jongste recht het teeken geven zal,
Die nu 't bevel van God der aarde gaf:

‘Ik roep u op! Rijst, dooden! Rijst uit 't graf!’

En eensklaps werd het veld der rust gestoord,
Er werd op eens een vreemd gewoel gehoord,
Een zacht gesteen. - De lang begraven dooden
Ontdeden zich van 't opperkleed van zoden,

Dat hen zoo trouw bedekt had en bewaard;
Ik zag hen zoo als zij weleer op aard'
En handelden, en minden, ja, en leden;
De zweetdoek viel hun van de ontwaakte leden,
En allen gingen, zuchtend, mij voorbij!

Bij eenen stoet van dooden, rondom mij
In kring geschaard, mocht ik 't gelaat hervinden
Van allen die mij eens op aard beminden,
En die, gedenkend wat hun vriendschap gaf.
Mij niet vergeten waren in hun graf.
Ik zag hen allen in die nacht. - Ze waren,
Met onderscheid van kunne noch van jaren,
Nu weêr met mij vereenigd en verheugd.
Daar zag ik, met zijn kroon van grijze haren,
Den wijze die, als leidsman mijner jeugd,
Mij 't voorbeeld gaf van wetenschap en deugd;
Nog zag ik daar de schuldelooze maagd
Die mij het eerst bemind had en behaagd,
Die voor mij liefde en troost had, ondertusschen
Ik bittere tranen van heur wang moest kussen;
Zij minde zòò, dat ze in die schrikbre nacht

Heur veegen mond nog op mijn lippen bracht!
Nog zag ik daar de schimmen van hen allen
Die 'k eens in 's levens strijdperk had zien vallen,
Onmachtig om, hoe zwaar hun lot mij trof,
Hen voor den schrikbren val te hoeden, of
Hen na den val te beuren uit het zand. -
En allen reikten vriendlik mij de hand.

Na eenen stond verdween de vriendenrei.
Toen gingen alle statig voor mij heen;
Daar was er een nochtans die niet verdween,
Daar was er een - en 't was FRANS HENDRIK KEY.

II.

Hij, die alleen voor mij was blijven staan,
Was nog niet lang des levens pijn ontgaan,

Om bij den Heer, in blijde hemelkringen,
Het Serafslied met de Engelenrei te zingen;
En schoon alreeds de zachte majesteit
Van eeuw'ge vrede en eeuw'ge zaligheid
Zich rondom hem in glans verspreidde, en schoon
Zijn schedel reeds versierd was met de kroon
Van kunstenaar, van martlaar en van maagd,
Nog stond het diep in zijn gelaat gegroefd,
Hoe sterk hij werd bestreden en beproefd,
Hoe akelig gekwollen en geplaagd.
Zijn boezem was verengd, zijn hoofd gebogen;
De geestdrift blonk niet langer uit zijn oogen,
Zoo diep gehoold door kwijning en door tijd;
Het kenmerk van een naren zielestrijd
Stond nog op 't jong en zachtgeteekend wezen
Gelijk op aard' voor 't vrienden oog te lezen,
En gaf dan ook van hem getuigenis
Als van een man die zijnes staats gewis,
Den wreeden slag die 't lot hem had bereid,
Met vrees wellicht, doch met gelatenheid
Als vroom en heilig martlaar had verbeid.
Hij naakte mij, en sprak met heldre stem, -

Daar leefde reeds iets goddeliks in hem: -

‘Vriend, treur niet meer! Uw droomen zijn bedrogen
Dewijl er niets ter wereld is dan logen
Voor wien bij al wat lot en leven biedt,
De schors alleen en 't uiterlike ziet; -
Maar voor den man die in der dooden oord
Te vragen durft naar 't eeuwig raadselwoord,
Wordt van al 't aardisch den sluier opgeheven,
Hij ziet voortaan met deernis op het leven,
En zal voor smart en strijd niet langer beven,
Maar rusten in den hacheliksten nood;
Want 't eind van al wat aardisch is, is - de dood!’

Nadat zijn mond dit woord gesproken had,
Verdween zijn schim op aller dooden pad,
En 'k hoorde nog een zacht geluid in 't riet,
Een zuchten: Vriend, vergeet, vergeet mij niet!

III.

Neen! 'k zal u niet vergeten, o mijn vriend!
'k Heb u te teêr, te broederlik bemind;
'k Heb al te wreed geleden bij uw smart,
't Lot dat u sloeg, heeft me al te diep gesard,
Ik heb te veel op uwe kunstnaarshand
Gerekend voor den roem van 't Vaderland,
En mijne ziel heeft te innig zich verheugd
Bij 't aanzien van uw hemelzuivre deugd!

Hij heeft voor dat de dood hem was genaakt,
Zijn kunstnaarsroem te ruim, te groot gemaakt,
En zoo hij niet de trotsch' historieblâren
Die in zijn brein alreê geschapen waren,
Ons als een pand gelaten heeft, omdat
De dood te snel, te vroeg hem heeft gevat,
Moet toch zijn naam niet, met de naam van allen,
Nog onbekend en reeds vergeten vallen,
Als of hij nooit het doornig kunstpad
Met ijver, lust en moed betreden had.

Is hij dan ook den heldennaam niet waardig,
De ridder die tot alle kampen vaardig,
Nooit eenen strijd, hoe zwaar, geweigerd heeft,
Of nooit voor eenig doodsgevaar gebeeft,
Schoon hij, van 't lot der wapenen begeven,
De hand aan 't zweerd en onversaagd, moest sneven,
En vallen - maar van strijden moede en mat,
Zoowel als hij die beter kansen had,
Geen hooger moed, op 't wisslend gloriepad?

o Ja, men kan gelijken roem behalen
En bij den dood en bij het zegepralen!

En was er niet een onverpoosde strijd
Den jongeling op aard voorbereid?
Was niet het schoonste tijdperk van zijn leven
Naar hooger doel een onophoudend streven?
Was al wat hij op aarde tegenkwam,
Niet bitter voor zijn zuiver harte? Nam
Niet ieder dag een van zijn droomen weg.

En met den droom, een bron van zaligheid?
Is hij niet steeds den hobbeligen weg
Die hem in 't eind' ten grave heeft geleid,
Manmoedig, zonder aarzlen, doorgerend?
Wie noemt een ramp die God op aarde zendt,
Die hem niet eens geraakt heeft of gewond?
En toch dwong nooit het noodlot zijnen mond
Tot laag gemor of tot onedel klagen! -
En daarom ook, op 't einde zijner dagen,
Toen hij aan 't hart den doodworm voelde knagen,
Wist hij dat God zijn ziel ten hemel bood.
Hij wierp een blik op de onvoltrokken werken,
En vlood van de aarde op reine serafsvlerken.
Want 't eind van al wat aardsch is, is - de dood!

1837.

Eenzaamheid.**- Aan Jan van Eyck. -**

Te midden 't hofgewoel en 't ridderlike leven,
Blijft eenzaamheid uw lust, o meester, en uw kracht;
De mijmring leidt U vaak langs schaduwrijke dreven
Of langs het stille meer, bij 't naadren van de nacht!

Zeg, waarom hebt ge toch de blijde stad begeven,
Waar alles U vereert, en dient, en tegenlacht?
Hier dwaalt gij onbekend, daar praalt gij hoogverheven
En ook Burgonjes vorst draagt eerbied voor uw' macht!

Wat geeft Burgonjes vorst, wat geven eerbewijzen
Hem dien de geest der kunst naar hooger sfeer doet rijzen,
Hem die op englenzwing in 't ruim der heemlen vlot?

Laat ijdel schijngeluk den wereldling bekoren,
In eenzaamheid alleen wordt heil en macht geboren;
Daar vliet de levensbron, daar spreekt de ziel met God!

1847.

Aan Quinten Massys.

Hoe vrolik galmt uw lied, Massys, van hamerslagen
 Op 't dreunend aambeeld begeleid!
 Misschien verschijnt u reeds het beeld van later dagen,
 En weet ge, smid, wat, schilder, u verbeidt?

Neen, lustig jongling, neen, geen roemzucht kooft u plagen
 Bij d'alledaagschen arbeid;
 Ge vraagt der toekomst niets, noch hebt haar iets te vragen,
 Zelfs geenen naam verheerlijkt en verbreed!

Massys, waar is uw lied? Massys waar zijn uw deunen?
 Waar blijft, bij hamerslag, het zuchtend aambeeldreunen?
 Hoe doodstil wordt uw smis!... Ging daar geen maagd voorbij?

Neen, 't is geen maagdelijn, Massys! - Een engel is ze;
 Heur adem waait u aan met liefde, en uwe smisse
 Wordt - Tempel van de Kunst - een heiligdom voor mij!

1847.

Wiegelied.

Slaap, mijn kindje, slaap gerust,
Straks heeft moeder u gekust;
Voor uw oogje was geloken,
Heeft u vader toegesproken.
Slaap, mijn kindje, slaap gerust,
Want ge zijt mijn hartelust!

Al is nog uw aanzicht rond,
'k Zie toch vaders oog en mond,
En met moeders blonde lokken
Kunt gij ieders oog verlokken.
Slaap, mijn kindje, slaap gerust,
Want ge zijt mijn hartelust!

Ja, zoo had ik u verwacht,
De oogen blauw en 't wezen zacht
En iets edels in de trekken;
Deugniet, gij zult liefde wekken.
Slaap, mijn kindje, slaap gerust,
Want ge zijt mijn hartelust!

Slaap gerust en sluimer zoet,
U is 't leven nog zoo goed,
Geene droefheid mag u hinderen.
Slapen is zoo goed voor kinderen!
Slaap, mijn kindje, slaap gerust,
Want ge zijt mijn hartelust!

Slaap! de pijn kooft ras genoeg;
Soms kooft ze veel te vroeg
Ons het leven bitter maken.
Mocht die kelk u niet genaken!
Slaap, mijn kindje, slaap gerust,
Want ge zijt mijn hartelust.

1840.

Aan mijn zoontje.

Kindeken, ge weet voorwaar niet,
Wat ge op 't vaderlik gemoed,
Met uw gulle, blijde lonkjes
En onnoozle lachjes doet.

Kindeken, ge zijt nog weinig
Eindloos weinig hier beneên:
Bladerken in 't ruim der wouden,
Druppelken in 't ruim der zeên.

Eindloos, eindloos weinig zijt ge!
Op de breede wereldkorst
Kent ge slechts, bij 't enge wiegje,
Vaders oog en moeders borst;

Kent ge slechts de troetelgalmen,
Hemelzang in moeders mond,
Als uw wimpers slaaprig vallen
Bij den valen avondstond.

Toch en is geen reus zoo machtig,
Lieve knaap, als ge onbewust
Van uw kracht, de weemoedrimpels
Van mijn somber voorhoofd kust;

Als ge mij onnoozel toelacht
Met uw engelzoet gelaat,
En uw ronde, poezele armkens
Stoeiend om den hals me slaat;

En mijnen eng, matten boezem
Lang beroofd van licht en gloed,
Onder jeugdiger droomen,
Weder vrolik kloppen doet.

Gij, ge leert me, liefste knaapje,
Hoe de God die mij beproeft,
Voor zijn allergrootste wonderen
Maar de kleinste macht behoeft.

1845.

Het lied van den leeuw.

Ziet ge onzen zwarten leeuw niet rijzen,
Zoo fier op 't trotsche gouden veld.
Hij spant de forsche reuzenklauwen
Waarvan één slag den vijand velst!
Ziet hoe zijn bloedige oogen gloeien,
Beschouwt zijn maan zoo breed verward! -

Die Leeuw is onze Leeuw van Vlaanderen,
Die rustend nog de wereld tart!

Hij sloeg zijn klauwen op het Oosten
En 't oosterheer vlood siddrend heen;
Zijn blik verdreef de halve manen
Van d'ongetemden Saraceen:
Dan toog hij weder naar het Westen
En schonk, hun' dapperheid ten loon,
Den onversaagdsten zijner zonen
Een konings- of een keizerskroon.

Hij sluimert nu. - Der Wallen koning
Beknel hem vrij in ijzren band;
Hij zende vrij zijn rooverbenden
Tot op der leeuwen vaderland...
Want als de leeuw ontwaakt, - gij rooveren
Wordt ge allen van zijn klauw verscheurd,
Dan wordt uw trotsche witte Lelie
Van hem met bloed en slijk besmeurd

1838.

De twee haantjes.

Wie voor den oogst zijn koren maait,
Mag zeker op geen wijsheid roemen,
Maar gekker is hij nog te noemen,
Die al te vroeg viktorie kraait.

Twee Haantjes vochten om een Hen
Die geen' van hen
Als heer en meester wilde groeten;
Een koppel vrijers, dacht ze, moeten
Me beter dienen dan een man.
Had ze ongelijk of niet hieran?
'k En weet het niet, en kon wel missen,
Zoo 'k hier dat vraagpunt ging beslissen. -
De lieve meisjes doen het da n. -
Wat heb ik daar ook meê te stellen?
Mij vraagt de lezer, die verwacht
Dat ik van Haantjes ga vertellen,
Niet wat mejuffrouw Henne dacht.

Ons Haantjes met gerezen kragen,
Den zwing omhoog,
De vlam in 't oog,
Begonnen dan de kans te wagen.
Ze stoven eerst, met leeuwenmoed
En drift, elkander te gemoet,

Als ridders van den ouden tijd,
Die kamp en strijd
Te paard, met beukler en met speer
Begonnen om der vrouwen eer.
Dat deden zij nu twee-drie keer,
En dan niet meer.
De riddersen wier speren braken,
Die zag men handgemeen geraken;
Zoo ook ons moedig hanenpaar!
De bek langs hier, de spoor langs daar
Deed goede dienst. Maar aan een wonde
Viel eindelijk een van bei ten gronde.

Op d'eigen stonde
Verkondde
Heer Cantecler, verheugd en fier,
Met haast zijn zegepraal in 't ronde,
Bij schel gekraai uit vollen monde.
Dat mocht hij niet. Het ander dier
Was wel gevallen, niet verslagen,
Had niet geschreeuwd of liep niet heen.
Ook sprong het ijlings weêr te been,

En gaf baas Cantecleer een slag
Dat deze niet meer hoorde of zag,
Maar schreeuwde en neêrviel in de baan,
Om andermaal niet op te staan.

Hoeveel en doen er niet als Cantecleer de Haan?

1845.

Aan Lenora.

Over ettelik honderde jaren
Waren groote prelaten verzaamd,
Toen werd een gewichtige vraagstuk
Onder al die prelaten beraamd.

‘Spreek vrij’, zei de voorzitter allen,
‘Spreek vrij, hebben vrouwen een ziel?’
Veel haalden het Oud-Testament aan,
Veel pleitten naar nieuweren stiel;

Veel hebben ook tegen gesproken,
Maar voor klonk er menige stem.
Lang duurde de twist der prelaten
Met heiligen ijver en klem.

Lang duurde de twist der prelaten;
Maar had ik daar mede getwist,
'k Had gister in 't voordeel der vrouwen
Al spoedig het vraagstuk beslist.

Veel beter dan heilige vaders
En heilige schriften te gaar,
Getuigden me in 't voordeel der vrouwen
Uwe oogen zoo blauw en zoo klaar.

Maar weet wel, mijn lieve LENORA,
Zoo 't nu te beslissen nog viel,
Dan sprak ik: 'schoone oogen bedriegen;
Alle vrouwen en hebben geen ziel!'

1846.

Het hart.

't Raadselvolle menschenhart,
Altoos oud en jong,
Waar ik zelf zooveel op dacht
En nog meer van zong,

Vergelijkt een muzenzoon
Vaak met dit of dat.
Was ik ook een muzenzoon,
'k Zei: het is een vat.

En om 't even wat voor een,
Punsel, fust of aam,
Dat hangt van den kuiper af,
Is een bloote naam.

't Zij ook vol met leuvensch bier.
Vol met brandewijn,
Dat 's mij nog om 't even, als 't
Maar gevuld mag zijn;

Vat is vat, en hart is hart,
Wijn en bier is drank.
't Volle vat en 't volle hart
Geeft een matten klank,

Maar als 't vat is afgetapt
En het harte leêg,
Klinken beide hel en schel,
Klinken bei ter deeg.

Maar als 't vat is afgetapt
En het harte leêg,
Maakt er droesem, moer of gist
Beider bodem veeg.

1846.

[Als 't kind zijne oogen opent voor het licht]

Als 't kind zijne oogen opent voor het licht,
Is alles frisch en schoon en wonderbaar,
Een hemel voor het ongeleerd gezicht;
Want moeders borst is vol, heur oog is klaar.

Als 't kind zijn eerste pijn voelt, waant het licht
Er is geen heil dat 't lijden evenaar',
Het wanhoopt vast van 't leven, 't lieve wicht!
En schreit en tiert met deerelik misbaar.

Maar legt het kind zijn kinderschoenen af,
Dan is 't zijn heil vergeten en zijn smart;
Als minnend jongeling klopt hem dan het hart.

De jongeling vindt een hemel of een graf -
Voor eeuwig - in eens wuften meisjes gril...
En leert als man, wat 'eeuwig' zeggen wil.

[Ik lag weleer op 't kranken leger neêr]

Ik lag weleer op 't krankenleger neêr,
Mij was door 't staal een diepe wond geslagen
En doodlik zou die wond zijn. Immer meer
Wies ook 't gevaar en kortten mijne dagen.

Die wond genas. Ik trad in 't leven weêr,
't Likteeken slechts der wonde blijf ik dragen;
Bij zonneschijn gevoel ik leed noch zeer,
Die somtijds daar bij neevlig weder knagen.

Ik werd weleer getroffen in het hart, -
Dat was een dieper, pijnliker wond, -
En zag den dood aan 't voeteind mijner spon

De tijd trad toe en lenigde de smart.
Nu is die wond gelikt en doet geen pijn
Alt in mijn boezem lacht de zonneschijn.

[Nog blozen mijn wangen en gloeien mijne oogen]

Nog blozen mijn wangen en gloeien mijne oogen,
 En zweeft om mijn lippen de vrolijke lach.
 Toch zijn me een voor een alle droomen ontvlogen
 En weg is de hoop op een beteren dag.

Nog steek ik het hoofd ongedeerd in den hoogen
 En scherts ik en juich ik bij vriendengelag.
 En toch zag ik ieder verwachting bedrogen,
 Met ieder geloof dat in 't binnenst mij lag.

Geen roem of geen rijkdom gold ooit mij een hemel;
 Maar veel heb ik, lijder! op vriendschap betrouwd,
 't Paleis mijner toekomst op liefde gebouwd, -

En 'k wandel alleenig door 't aardsche gewei...
 Ach! baat er geen balsem 't verouderd' gezicht,
 't Gerimpelde hartje blanket men zoo licht!

Drinklied.

Makkers, schenkt de kelken vol,
Vol tot aan den rand!
Heden wil ik vroolijk zijn!
Heden sisse en schuim' de wijn!
'k Heb de smart vermand!

Makkers schenkt de kelken vol,
Vol tot aan den boord!
Heden klinken lied en lach!
Van mijn lief sinds jaar en dag
Heb ik niets gehoord!

Makkers, schenkt de kelken vol,
Vol tot boven toe!
Heden ken ik wee noch druk!
'k Wensch het liefken veel geluk,
Al is 't kind mij moê!

Makkers schenkt de kelken vol,
Vol tot aan den zoom!
Heden sisse en schuim' de wijn!
Heden wil ik vroolik zijn!...
't Leven is een droom!

Het lied des dichters.

Noch rijkdommen heb ik noch schatten van goud,
Voor mij zijn geen trotsche paleizen gebouwd,
Mij voert er geen vierspan naar 't vorstelijk slot,
En toch ik en ruil met geen koning mijn lot!

De vrouwe die 'k lief heb, draagt scepter noch kroon,
De haarvlecht is de eenige tooi van heur schoon',
Geen staatsiekleed siert haar met prachtigen schik,
En toch is geen koning gelukkig als ik!

Geen lijfwacht beveiligt mijn' slaap in den nacht,
Bij mij houdt alleenig de huishond de wacht;
Geen leger gehoorzaamd mijn wenk en mijn blik,
En toch is geen koning zoo machtig als ik?

Mij staat er geen gulzige tafel gedekt,
Mijn eetlust en wordt met geen kruiden gewekt,
'k En lesch mijnen dorst met geen smaakvollen wijn,
En toch kreeg geen koning mijn maal voor het zijn!

Want draag ik noch mantel noch kroone noch staf,
God schonk mij toch meer dan hij koningen gaf,
God schonk mij de heilige gave van 't Lied
En gaf mij de schepping voor have en gebied,

De Ruimte en de Tijd stellen vorsten de wet;
Mij zijn er noch perken noch palen gezet.
Ik denk, en de schatten van 't Oosten zijn mijn.
Mijn beker vloeit over van keurigen wijn;

Ik droom, en mijn tafel, met bloemen omzet,
Brenkt kostlijker spijs dan een vorstlijk banket;
Ik wenk, en mijn hut is een prachtige zaal
Bewaakt van een lijfwacht zoo trouw als het staal;

Ik blik, en de vrouw die 'k uit allen mij las,
Is rijker getooid dan vorstin het ooit was;
Ik wil, en 't Verleden verrijst daar ik wil;
Ik spreek, op mijn woord staan de werelden stil!

Want draag ik noch mantel noch kroone noch staf,
God schonk mij toch meer dan hij koningen gaf,
God schonk mij de heilige gave van 't Lied,
Hij gaf mij de schepping voor have en gebied,

Hij stelde over Ruimte, over Tijd mij tot vorst,
En sloot mijne macht in mijne eigene borst!
Daarom ook aanbid ik uw goedheid, mijn God!
En ruile met koning nog keizer mijn lot.

1847

Een paar psalmen Davids.

Psalm III.

Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me! Multi insurgunt adversum me!

Menig, o Heer, zijn de vijanden mijn.
En menig zij die mijn ziele benijden;
Er is geen heil meer voor hem, zeggen veel;
Maar Du, o Heer, zels den strijd voor mij strijden,
Want Du, mijn God, bist een schild voor mijne eer,
En Dijne hand houdt mijn schedel verheven!

Algoede, ik riep uit de laachten Dij toe,
En van Dijn hoogt' heb-de een sein mij gegeven!
'k Lag en de sliep in het duister der nacht
Als mij Dijn hand uit den doodslaap kwam wekken.
Stonden er nu ook tienduizenden op,
'k En vrees geen macht van die tegen mij trekken!

Sta op, o Heere! verlos mij mijn God!
Die mijn vervolgers den mond hebs gesloten,
En in 't gebijt hebs verbrijzeld den tand.
Want mij is 't heil uit den Heere gesproten
En op de Dijnen rust, Heer, Dijne hand!

Psalm VII.

Domine Deus meus in te speravi: salvum me fac ex omnibus
persequentibus, et libera me.

Heere, mijn God, ik betrouw mij op Dijn!
Red me, verlos me van dien me te naar staat,
Dat hij me niet en ontroove mijn ziel,
En als een leeuw me vesseure en verniel'
Als er voor mij geen verlosser nog daarstaat!

Hadde ik gedaan wat men voorgeeft, o Heer!
Hadden mijn handen het onrecht geplogen,
Hadde ik den vrede vergolden met kwaad...
Maar 'k heb gered wie mij brouwde verraad,
Wie naam en faam mij ontroofde met logen!...

Hadde ik gedaan wat men voorgeeft, o Heer,
Dan mocht mijn vijand mijn ziel achterhalen
Hij mocht mijn leven vertreden in 't stof,
Mocht mij vervolgen in eer ende lof,
En mijnen roem in den afgrond doen dalen!

Maar nu rijs op in dijn gramschap, o Heer!
Ontwaak, en straf die mijne ziele benauwen!
Eens sprak dijn stem uit de vreeslike wolk:
'Ik zit als Rechter en richte mijn volk!'
Sels-du, o Heere, 't gericht nu niet houên?

Israël wacht op dijn oordeel, mijn God!
Zie op mij neêr en keer weder naar boven,
Richt mij naar 't recht van mijn innig gemoed
En naar de oprechtheid van nier ende bloed.
Wie zou dijn vonnis niet vreezen en loven?

Stel aan der godloozen boosheid een eind,
Doch steun en troost wien Du kens door beproeving,
Wien Du en hart ende nier hebs doorschouwd;
Du bist de schild van den goede; behoud
Wie bleef gerecht en getrouw in bedroeving!

God is een rechter rechtveerdig en wijs;
Hij spant de vierschaar en zetelt ten oordeel.
Als zich mijn vijand niet spoedig bekeert,
Tref hem de straffe; want God wet zijn zwaard,
Spant zijnen boog en trekt op tot mijn voordeel.

God houdt zijn doodende wapens gereed
Hij mikt zijn pijlen op die mij vervaren.
Mijn vijand gaat, aan de zonde geboeid,
Zwanger van boosheid en onrecht en moeit';
IJdelheid zal hij en leugenen baren.

Heeft hij me listen en lagen gelegd,
Heeft hij een kuil op mijn voetpad gegraven,
Du, Heere, hebs hem geraakt met dijn hand;
Hem is zijn zonde geworden tot schand,
En in den kuil dien hij zelf heeft gegraven

Viel hij; zijn moeite stort neêr op zijn hoofd,
En zijn geweld op zijn eigenen schedel!
Lof zij den Heer', die den zege mij liet!
'k Stort mijnen dank uit in maatklank en lied,
'k Zing zijnen eernaam met psalter en vedel!

1847.

Schicht en zeis.

(Eene herinnering uit mijne kinderjaren.)

Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare.
MACHAB. LIB. II. C. XII. V. s 46.

Eens op Allerzielenavond, -
'k Was een kleine jongen toen, -
Vatte vader mij bij 't handje,
Gaf me vader eenen zoen.

'Zoontje,' sprak hij, - want ik weet het
Als of 't gisteren was geschied, -
'Zeg aan moeder dat ze u kleede
En vergeet uw wantjes niet;

‘Buiten valt er sneeuw bij vlokken,
En van avond moogt ge meê
Naar het Allerzielenlof gaan;
God verhoort de kinderbeê.

‘Voor uws vaders vader zult ge
Bidden, is 't niet waar, mijn zoon?
En voor vaders moeder ook nog;
Beide zijn der aarde ontvloên.

‘Nog voor moeders ouders zult ge
Bidden met een vroom gemoed,
Nog voor ieder christen zieltje
Dat de vuurstroom zuivren moet;

‘God wilde u geen broeder schenken
Of geen zuster naar mijn wensch;
Maar uw broeder of uw zuster,
Kind, is ieder christen mensch.

Daarom kom ter kerke mede,
Kom, naar Jesu liefdeleer,
Bidden, zoontje, voor de zielen
Van die slapen in den Heer.'

Zoo sprak vader, en een traan viel
Op mijn effen voorhoofd neêr;
'k Zag bedroefd naar vaders oogen; -
Maar de goede lachte weêr.

Wat die traan beduidde, wist ik,
Zorgloos knaapje, toen niet, neen...
Bidt voor vaders vader, kinderen,
God verhoort de kinderbeên...

Maar dien Allerzielenavond
Was ik vroolijk aangedaan,
Daar ik, als een groote jongen,
's Avonds meê ter kerk mocht gaan.

Met te saam gevouwen handjes
Trad ik toch Gods woning in,
Waar ik bad voor alle zieltjes
Met den vroomsten kinderzin.

Als ik vele Vaderonzen
Had gebeden, zag ik rond
Naar het choor met rouw behangen,
Naar de lijkbaar die er stond.

Eensklaps rilden al mijn leden
En mijn boezem hijgde zwaar;
Twee afschuwlike geraamten
Zag ik naast het hoogaltaar.

Met die beeldtnis van ons uiterst'
Duurde 't kennismaken lang;
Maar als vader nevens hem staat,
Blijft het kind zoo zelden bang.

'k Werd allengskens stout en stouter,
Keek den Dood in 't hol gezicht,
Zag het omgeworpen zandglas,
't Uitgedoofde fakkellicht.

Snel begreep ik 't een en 't ander;
Maar bevroedde niet zoo licht.
Waarom 't een geraamte een zeis droeg
En het ander eenen schicht!

'k Bleef verstrooid dien ganschen avond,
En hervond noch rust noch peis,
Voor ik, bij 't naar huis gaan, vader
Had gevraagd naar schicht en zeis,

En mijn vader zei: 'Niet altoos
Woedt de Dood met woest geweld,
Veeltijds treft hij enkel halmen
Op het vruchtbaar menschenveld;

Want de Dood is 's Heeren dienaar,
Kind, en niemand raakt hij aan,
Dien Gods vinger hem te voren
Niet geboden heeft slaan.

't Is een trouwe knecht; soms wijst hem
God een' koning of een wicht,
- Hem zijn vorst en kind gelijken -
En dan neemt de Dood zijn schicht.

'Soms als God, den laster moede,
In zijn gramschap zit te recht,
Wijst hij gansche koningrijken
Met den vinger aan zijn knecht;

'En dan treden oorlog, ziekte,
Diere tijd en hongersnood,
Als de helpers van Gods dienaar,
Aan de zijden van den Dood.

‘Vreeslik, vreeslik zijn die dagen!
Als hij zich begeeft op reis
Om de volkren weg te maaien,
Kind, dan neemt de Dood zijn zeis.’

- Vader, zoo ik schicht en zeis nam
Van dien hateliken Dood? -
Vader lachte droef en zei toen:
‘Zoontje, God alleen is groot!’

1847.

Diva pax.

Mijnen kunstvriende Karel Ledeganck, opgedragen.

Het woud.

Schoon; majesteitvolle Woud,
Statige tempel der Godheid
Wellekom is mij 't geheim,
't Somber geheim der gewelven
Die, met een wenk zijner hand,
Miek de Alvermogende Bouwheer.

Schoon, majesteitvolle Woud,
Rustig en vredig naar buiten,
Zegt ge wat binnen gebeurt
Slechts wien vertrouwd is met u.

Lachende omringen uw' zoom
Kleurige, geurige bloemen,
Die gulle en rijke natuur
Mild, ongeteld om u strooit;
't Dichte gebladert' beschut
Zingende, minnende vogels;
't Zorgende moederken broeit;
Rondom het nesteken heen
Vliegt de ongeduldige vader,
Kozende en dartelende, om.

Dat ziet de wandler; maar hij
Die meer vertrouwd is met u,

Weet dat het roofdier, de slang
Ook uwe diepten bewoont;
Weet dat de geurige bloem
Wel rand en gordel omkleurt,
Maar dat de distel, de braam
Dieper de bloeme vervangt.

Schoon majesteitvolle Woud,
Statige tempel der Godheid,
Soms slaakt uw boezem een zucht
Heimvol en schier ongehoord.
Waar komt die zucht toch vandaan,
Machtige en prachtige Woud?
Soms, als de noorderwind loeit,

Huilt gij en klaagt ge met hem;
Ijslik is dan uwe klacht.

Ijslik en roerend te gaar,
Waar komt dat klagen vandaan?
Waar gaat dat klagen naartoe?
'k Weet het, Gij leeft, arrem Woud,
Lijdt ende klaagt - daar ge leeft.

Het meer

Schoon, majesteitvolle Meer,
Beeld des Oneindigen, dat
,t Kortzichtig oog van den mensch
Meten noch peilen en kan,
Huvrend begroet ik 't geheim,
Raadsel der diepte en der vlakte.
'k Voele den adem van God,
Die de uitgestrektheid doorwaait.

Schoon, majesteitvolle Meer,
Prachtig is 't oppergewaad
U van d'Algever gejongd.
Nimmer zal koningentooi,
Nimmer zal vorsten sieraad,
Waard zijn als rijkdom en praal
D'effenen rok van smaragd,
Rijk met perels doorzaaid,
Dien u de zonne borduurt.
Vriendlik is toch uw gelaat,
Vriendlik, verlokken en lief,
Als had JEHOVAH u niet
Machtiger, grooter gemaakt,
Dan wat Hij verder nog schiep
Zichtbaar en voelbaar voor ons.
Niets is er vruchtbaar als gij!
Uit uw gezegenden schoot
Vloeit zonder poozen een schat
Dien ge milddadig verspendt
Maar zijt ge vruchtbaar en mild,
Rijk en gezegend van God,

Nog met een edeler taak
Heeft u de Algoede belast,
Toen Hij u miek tot de baan
- Golvende baan - die den mensch
Stelt met den mensch in verband.
Als, van de winden gestuwd,
't Schip uwe baren doorploegt,
Juicht ge den zendeling toe,
Drager des heiligen geests.

Doch wat ge 't menschdom onthoudt,
Zijn uw geheimen, o Meer!
Wat uwen bodem bedrukt,
Wat uwen boezem doorgriefft,
Houdt ge immer kuisch voor ons oog
Nauw met uw sluier omhuld.

Dicht is die sluier, o ja!
Dicht, ondoordringbaar voor 't oog;
Maar toch de vorschende geest
Licht er een hoeksken van op.

Zelfs daar ge vriendelik lacht,
Zucht gij en klaagt ge zoo bang.
Zeg, waarom zucht ge zoo bang.
Zelfs daar ge vriendelik lacht?

En als de noorderwind loeit,
En als U geeselt de orkaan,
Gloeit ook de woede in uw schoot,
Goed en milddadige Meer;
Dan stijgt uw baar in de lucht,
Komt er met wolken in krijg,
Ploft in den afgrond weêr neêr,
Brijzelt het schip en verwoest
't Veld waar de graanoogst op rijpt.

Waar komt die woede vandaan?
Waar gaan die klachten naartoe?
'k Weet het. Gij leeft, stenend Meer,
Strijdt ende lijdt - daar ge leeft.

De berg.

Schoon rijst gij op voor mijn oog,
Beeldtnis van hoogmoed en trots,
Die met uw reuzengevaart'
Heuvlen en dalen bedreigt. -
Schoon rijst gij op voor mijn oog,
Berg, die uw spitsige kruin,
Eeuwig met ijsschors bedekt,
Eeuwig in zonneglans baadt.

Heimvol en somber als 't Woud
Dat uwe heupen omvat,

Houdt ge in uw schoot, als het Meer,
Tallooze schatten vergaard.
Alles wat 't menschdom bekoort,
Schonk u d'Algever zoo mild,
Dat gij de vruchten van 't Zuid,
Mengt met den rijkdom van 't Oost,
Paart met de trotschheid van 't Noord.

't Kind en 't onnoozele lam
Dartelen vrij aan uw voet.
Daar ment de landman den ploeg,
Prikkelst den traaggaanden os,
Woekert getroost met zijn zweet. -
God, die de druppelen telt,
Zegent en loont ze gewis.

't Loof waar de wijndruif aan gloeit,
Gordt nog uw lenden, terwijl
Hooger, Germaniëns eik,
Teeken van vrijheid en macht,
Stormen en eeuwen trotseert.

Hooger, nog hooger verdwijnt
't Groene gewaad dat U siert;

Bar en verwoest is de rots.
Bar en verwoest en verzengd.
Drukt dan een eeuwige vloek
't Zegel der onmacht erop?

Neen! niet onmachtig, o Berg,
Is uw verhevene kruin!
Schijnt ze ons een have des doods,
God doet er 't leven ontstaan.
Ja, 't is de werkplaats van Hem

Die mensch en worm onderhoudt,
Die 't minste kruidjen in 't veld
Voedsel en lafenis schenkt.
Daar, uit d'onvruchtberen kei,
Schept Hij het levende vocht
Dat, als verwarmende bloed,
De aarde doorstroomt en bezielt.

Nooit heeft een menschelik oog
Hem in zijn werkplaats bespied;
Nevel omgeeft die en sneeuw;
De adelaar laaft zich alleen
Aan de ongenaakbare bron.

Maar klimt de koning der lucht
Hoog in der nevelen kring,
Laag daalt de gierige vorst
Van al 't geschapene neêr,
Als hij naar rijkdommen haakt!
Berg, in uw schoot is geen hol,
Is er geen diepte zoo diep,
Veilig voor 't rondzoekende oog
Loerende op goud en op staal,
Staal dat de lichamen kwetst,
Goud dat de zielen vermoordt.

Mchtig en statig en trotsch,
Lief en bevallig meteen,
Zijt ge eene wereld - en toch

Zucht gij en klaagt ge zoo naar
Als zich de zonne verduikt
Brachten de kimme van 't West.
Zeg, waarom zucht ge zoo naar,
Beeldtnis van hoogmoed en trots?

Zijt ge der Kobolden woon,
Zoo als de landman het meent?
Zijt ge de grafnaald misschien
(Prachtige grafnaald voorwaar!)
Die eens de olympische god
Stichtte voor 't reuzengeslacht?

Neen, 't is geen Kobold die zucht,
Neen, 't is geen Titan die klaagt,
Neen! Maar ge leeft, arme Berg,
Lijdt en zucht daar ge leeft.

De heide.

Doch u begroet ik het liefst,
Grenspaal van leven en lust,
Grenspaal van leven en leed,
Heide, die vlak als het Meer,
Heimvol als 't sombere Woud,
Bar en verwoest als de Bergkruin,
Menschen noch dieren en lokt,
Schatten noch rijkdommen teelt!
Wie er uw bodem betreedt,
Voelt zich alleenig met God.

Alle gewoel houdt hier op,
Alle gejoel en gejuich,
Alle gedrang en gedraaf,
Alle het ijdel gegons,
Hier als het leven geroemd,
Stil is uw vlakke als het graf.

Even als 't veld van de rust,
Duldt ge den vogel der nacht,
Die bij zijne eenzame vlucht
D'eenzamen pijnboom bezoekt;
Maar geen gezucht noch gesteen
Stoort de onverstoorbare rust.

Uw onbevruchtberen schoot
Scheurt noch bezwangert de ploeg;
t Levende water vloeit ver,
Verre van 't dorstige zand.
Laat de onverzaadbere mensch
Haken naar schatten van goud,

Nooit buit zijn rooﬂust op u
Die goud noch schatten verheelt.

God was zoo mild toch voor u!
Gaf Hij het leven aan 't Woud,
't Leven aan Berg en aan Meer,
Schonk Hij hun al wat Hij schiep,
Toen Hij in 't ijdele ruim
Hemel en Aard' deed ontstaan,
U deelt Hij mede, u alleen,
't Heilige kleinood der Rust
Die Hij den zevenden dag,
Hij, de Allerhoogste, genoot.

Welkom is, ja, mij het Woud,
Huivrend begroet ik het Meer,
Schoon rijst de Berg voor mijn oog;
Maar toch bemin ik ze niet,
Niet zoo als u, barre Heide,
Niet zoo als u, stille Rust!

1847.

Aan Pius IX.

Vader der Vrijheid,
Wachter des Lichts,
Rond uwe driekroon
Gieren de stormen.
Leugen en laster,
't Diepe der helle
Weder ontvloden,
Blazen op 't eeuwige
Licht en bespotten
De eeuwige Waarheid

Hevig en woest is
De aanval der helle;
't Gloeien der toortse
Blakert in de oogen,
Velen verblindend.
Gij toch verdooft niet
Fakkels der Waarheid,
Baken der Vrijheid,
Zonne der wereld,
Licht van den Christus!

Volken verslavend,
Eeden verbrekend,
Bloed ende tranen
Zwelgend en, dronken,
Bogend op krijgsmacht,
Zetelt in 't Westen,
Machtige jager,
Vijand des mensheids,
Vijand der Godheid,
't Masker des Satans.

Vader der leugen,
Slinksch ende duister,
Leerde de Satan
't Woord hem te spreken,
't Woord dat begoochelt,
't Woord dat de volkeren
Blind en ontzind maakt
'Glorie,' zoo luidt het,
'Glorie en Vrijheid;
Licht en Vooruitgang!'

Midden der zeeën
Zetelt de natie,
Dubbel in driften,
Eenig in doelwit,
Die, in tempeesten,
Andren verdelgend,
Rijkdom en heil zoekt.
Erin verhongerend,
Ionië verwurgend,
Roept ze ter vrijheid.

't Leger der boozen,
't Leger der dwazen,
Kreupelen, blinden,
Dweepende geesten
Volgen, al juichend,
Dwingland en huicheler:
- 'Rome verdwijne,
Staf ende driekroon,
Herder en Koning!
Kruizigt den Christus!'

- 'Mij is zijn erfgoed;
'k Ruile het tegen
Nauw aan mijn Staten
Palende landen!'
- 'Mij is de handel;
'k Buite op den landstreek;
Schatten Italiëns
Mij zijt ge welkom!'
- 'Mij' gilt de Satan,
'My is de wereld!'

Juiche de Satan!
Hem is de wereld!
't Kruipende menschdom,
Bitter bedrogen,
Spoedig ontgoocheld,
Zucht nu in boeien. -
Licht! - Wie beloofde 't?
Duister is 't heelal!

Vrijheid! - Wie vroeg die? -
Dwinglanden heerschen!
Waarheid! - Wie zocht die? -
Leugen en dwaling,
Woeling verwarring
Drukken op de aarde.

't Woord van den Christus,
't Menschdom genadig,
Klinkt uit den hooge:
SATAN TER HELLE!
'T LICHT WORDE WEDER!

Vader der Vrijheid,
Wachter des lichts,
Waar is uw leger?
Waar is uw borstweer?
Duizende en duizende
Harten die gloeien,
Monden die bidden,
Dat is uw leger.
Hooger nog vindt gij,
Vader, uw borstweer:
Menschen bezwijken,
God is onwrikbaar!

Woester en woester
Gieren de stormen:
Rome verdwijne,
't Zevengeheuvelte
Zinke en worde effen!'
Kluisters beknellen
Vader, uw handen!
Menschlike krachten
Is 't, ja, gegeven
Kronen te breken.

Dwinglanden vallen,
Legers vezwinden,
Boozen verdwijnen,
Dwazen genezen;
Waarheid en Vrijheid,
Licht en Vooruitgang
Schittren door Christum.

God, uit uw kluisters,
Heilige Vader,
Smeedt uwe driekroon!

Januari 1860.

**Hymn aan de smart.
(Naar Lamartine).**

La tribulation est à l'âme comme un marteau qui la frappe et qui en la battant la fourbit et la dérouille; c'est la fournaise à recuire l'âme.

MONTAIGNE. (*Théol. nat. de R. Sebond.*)

Sla toe, ô Smarte, indien ge nog een plaats kunt zoeken!
Sla toe, mijn bloedend hart zal zeeuwen bij't vervloeken!
Gij, macht die nooit beklagt, die nooit vergeven kunt,
Wel valt er uit mijn oog geen traan meer, u gegund,
Maar zoek; ge vindt, wie weet? een vezel ongeschonden,
Een vezel, die ge nog moogt foltren en verwonden,
En die nog kronkelen zal, terwijl ze uw voet verplet
Gelijk een slangenromp doet onder 's wandlers tred,
Wanneer de mensch, om wraak en woede lucht te geven,
De smart nog opzoekt, waar verzwonden is het leven!
Wie weet? Uit deze borst, zoo diep gescheurd, zoo stil,
ô Smarte, ontwingt ge nog een onverhoopt gegil,
Een kreet der wanhoop dien het menschedom wel niet kende.

Hoe zoet klinkt voor den haat de doodkreet der ellende!
Doorschouw mijn binnenst en doorwroet het, wreede Smart!
Niets bleef er veilig voor uw slagen in mijn hart!
Vaak ter verlenging van mijn leven, van mijn lijden,
Liet gij een straal der hoop in mijnen boezem glijden,
Ik was den reiziger gelijk, die, afgemat,
Wat ademen mag op' hoblig wandelpad.
In 't duistere hol der nacht, verpoosd bij bliksembranden,
Genaakte mij de schaal der vreugd soms in uw handen;
Maar eer mijn gloënde dorst er lavenis bij vond,
Verbrijzelde uwe vuist de scherven op mijn mond,
En scheurde ge, om me uw gril nog meer te leeren duchten,
Mijn lip ten bloede met de drinkschaal der genuchten!
Nu zegepraal en juich! Er blijft in heel mijn hart
Geen vezel die niet vaak getrild heeft onder smart,
Geen witgeworden haar op mijn gebogen hoofdkruin,
Dat niet verdorde als 't gras in d'afgemaaiden looftuin,
Geen liefde, geene hoop, geen wensch die werd bekroond;
Het alles werd verplet, bedrogen, niet beloond.
k Zoek in mijn hart een plaats die schrikke voor uw woede,
Vergeefs; er is daar geen die niet tot stervens bloede!

En toch ik aarzel; neen, bij t eindloos verdriet,
Kent nog mijn weiflend hart uw waren bijnaam niet!
Mijn mond vervloekt U; maar ik laat den vloek niet donderen
En zuchtend wacht mijn ziel met eerbied en bewonderen.
Gij vormt den mensch, o Smart, ja, heel den mensch op aard
Gelijk de kroes het goud, zoo als de vlam het zwaard!
Hij die U niet en kent, bewandelt mulle dreven,
Doch leeft op aarde niet, noch kent het aardsche leven;
Hij vlot als op een wolk die wemelt aan de lucht,
Maar langs het hemelveld geen spoor laat van heur vlucht,
Het zweet zijns aanschijns drupt niet neder op zijn handen;
Zijn voet stoot aan geen steen in effen lustwaranden;
Hij weet niet, slaat de stond der zwakheid voor 't gemoed,
Zijn deugd te stalen in den gloënden tranenvloet;
Hij kan met 't eigen hart den bangen strijd niet strijden
Die, trots den zege, d'overwinner zelf doet lijden;
Hij stuurt geen bedekreet ten hemel of hij richt
Zich niet manmoedig weêr op 't plooiend kniegewricht,
En durft, bij wanhoop slechts van God gezien, niet pozen
Op d'eigen hinderpaal, tot hooger vlucht, te bogen!
Ik weet niet wat een lot gij Smart, mij voorbewaart;
Maar dat ge met uw les voor mij nooit karig waart,
Dat weet ik en ik zou Gods gunstling heeten mogen,
Want zelden liet ge mij met tranenledige oogen!

Welnu ik neem getroost wat gij mij toezendt aan,
'k Vindt wellust in gezocht en vreugde in getraan!
Ik voel dat ge in uw schoot een godlik' hooger macht draagt,
Die op mijn levenspad mijn weifelende kracht schraagt;
'k Voel dat ge 't leven, niet de dood zijt van den geest,
Dat waar uw straffende arm een wond slaat, hij geneeet!
En Gij dien 'k menigmaal bij 't lijden heb beschuldigd,
Gij Wie 't verbroken hart bij 't tranenvlieten huldigt,
o Driemaal heilig God, verwerp dien wijrook niet;
t Is 't eenig offervuur dat U onze aarde biedt,
De goddelike vonk waarmeê ge ons hart laat branden!
Waar 't altaar is bevekt, zijn smarten de offeranden.

21 Juni 1848.

Aan Lamartine.

Voor u was Hij die geeft, niet karig met zijn gaven;
Een engel lachte u toe bij d'eersten kinderkreet;
Gij mochtet vroeg uw dorst aan hemelbronnen laven,
En op de holle zee van 't leven vondt ge een haven
Nog eer uw kaan den wal ontgleed.

Gij waart der kindsheid pas ontwassen toen uw schedel
De lauwerkroon droeg, het eerloon van den Bard, -
Een schaarsch gewonnen loon, hoe menig er om bedel! -
U gloeide bij 't gekweel van zangen, grootsch en edel,
Een vlam om 't voorhoofd en in 't hart.

En troost vloeyde uit uw stem en troost vloeyde uit uw snaren,
Vloeyde uit uw lofgezing en uit uw dankgedicht,
Vloeyde uit uw zuchten zelfs en uit uw treurgebaren;
Want immer bleef uw oog gericht op Gods altaren,
Op 't blijde en zaligmakend licht.

Nooit werd een schooner lot een sterveling beschoren!
Uw zangen waren rein, uw tonen mild en zacht;
't Getrooste mensdome waande eene eng'lenstem te hooren,
Die d'aard den weêrgalm bracht van 't lied der hemelchoren
Van d'eeuwigen Hosannagroet!

Als in een spiegelglas, bij damp noch vlek verduisterd,
Blonk 't beeld des Scheppers weêr in 't innig uwer ziel;
Gods woord, bij lentekoelte en herfstorkaan gefluisterd,
In stillen eerbied en aanbidding afgeluisterd,
Was 't zaad dat in uw boezem viel.

Doch zwijmeldronken van der wereld jubelschallen,
Verliet ge 't veilig spoor van demoed en geloof,
En schoon u God verloor uit honderduizendtallen,
Verwon u de eigen trots die engelen deed vallen;
Gij bleeft voor Gods vermaning doof.

Toen viel de dichter, viel de mensch.
De woeste scharen
Die 't ruime Marsveld langs, de roode vlag vooraan,
Ten storme loopen, moogt ge met uw woord bedaren;
De Driekleur blijft; maar Gods verzoenwoord laat ge varen!
Geen Kruishout is uw vredevaan.

Het Kruishout eens uw lust, uw standert en uw leven,
Uw heel, uw al, als kind op moeders schoot begroet,
Hebt gij, bij lustgenot en ijden waan gedreven,
Sinds jaar en dag miskend en roekeloos begeben.
Keer weêr! Gij weet niet wat ge doet.

1848.

**Het leven is liefde.
(een bruiloftlied in spraakzang).**

Bloemen blozen,
Vogels kozen,
Alles juicht en alles licht;
Op de bergen, in de dalen
Pralen
Koesterende zonnestrallen;
Al de kruiden, malsch en zacht,
Groeien, bloeien,
Minnen, stoeien;
Overal is liefde en vreugd,
Nieuwe lente, frissche jeugd.

Valt er regen,
't Is een zegen
Die verkwikking, laafnis brengt
Aan het graspijl, half gezengd;
Zelfs de donder,
Hoe geducht,
Maakt gezonder
Land en lucht.

Maar de vlinder,
Dien ge ginder
Argloos, dartel, fladdren ziet
Rond de plant, met bloemenglansen
Stijgend, dalend, schijnt te dansen,
Legt in den schoot der bloem den knaagworm van 't verdriet.

Zal uw bloesem niet verwelken
Onder 't kankren van de smart,
Bloemen lief, behoedt uw kelken,
Lieve jeugd, uw hart.

Gulle, blijgekleurde lentedroomen
Zijn voorbij;
Zomerdagen, mannenjaren komen;
't Jaargetij
Biedt geen bloemen meer die vruchten geven.
Kalm is 't gemoed en ernstig wordt het leven.
Niet voor zich, maar voor zijn vrachten draagt
Nu de boom zijn dichte kruin van bladeren;
Dat geen wind, geen zon, geen wespe naderen,
Geen het ooft verdort, verzengt, verknaagt.

Minnaars worden vaders, worden moeders.
Niet voor beiden leven beide nog,
't Lieve kroost heeft hulp van doen en hoeders;
Voor 't oudste vaders wil, voor 't jongste moeders zog,
Voor allen beider hart, gelouterd en veredeld!

Wie knielt voor ouderliefde niet?
De liefde waar natuur zoo bedelend gebiedt
En zoo gebiedend bedelt!

Als een kwade drift in 't hart rijst
Van het kind,

Hoe bemind,
Straft het vader, die te recht wijst;
Hoe zijn hart ook lijde en bloede,
Dient hem 't strenge woord tot roede.

Wordt het kleintje ziek of zuchtig
Dreigt het minst gevaar het vluchtig,
Drijft een wolkje door de lucht,
Dan slaat moeders hart beducht,
Dan is moeders oog vol tranen.
Ze is tot geene rust te manen;
Bovenmenschelijke kracht
Boeit ze aan 't wiegje dag en nacht.

Maar God hierboven
Telt heur tranen, hoort heur beden, ziet
Hoe heur hart zou breken bij 't verdriet,
En Hij roept haar lieveling niet
In de choren die Hem eeuwig loven.

In den gaarde hoedt de boom zijn vruchten;
In den huize hoeden vrouw en man
De eëlste vruchten die men gâren kan.

Bij den herfst is geen gevaar te duchten,
Dan rijpt in veiligheid het ooft,
En geeft wat in de lent de bloesem had beloofd.

En de minnaars? - Zie hun loten,
Krachtig, weelig opgeschoten;
Dáár de jongen sterk gespierd,
Die zijn man zal staan. Wie kust er
Heilvol niet, als bruid, de zuster,
De maagd met engelschoon en engendeugd gesierd?

De taak is volvoerd en het hart is geruster;
De zilvren bruiloft wordt gevierd.

De zilvren bruiloft brengt de zilvren haren
Den man; de boom verliest zijn blâren;
De blanke sneeuw dekt de aarde. - Is 't een lijkkleed
Voor de afgeleefden? Neen, het is het blij kleed
Der maagd die tot een bruid verkoren is;
Het doopkleed van 't geslacht dat pas geboren is;
De witte veurbôo van den witten lentebloesem.

En gebogen op zijn staf,

Sukklend, maar met vrijen boezem
Aadmend, spoedt de grijzaart naar zijn graf.
De zending hem door God gegeven
Is afgedaan.

Hij schouwt terug en ziet een blijder leven,
Hij schouwt vooruit en ziet een hooger baan.
Vereeuwigd heeft zijn kroost hem hier beneden;
Wat hij eens was, dat zijn de zonen nu,
Wat hij eens deed, dat doen zij. Ze betreden
Het spoor des rechts, van elke boosheid schuw;
De jongste minnen, ja, en de oudste strijden.

In d'eeuw'gen hemel wacht hem God.

Beminnen is uw lot,
o Mensch! En 't eeuwige gebod,
Zoo 't soms doet lijden,
Besluit het Godsgeheim van 't eeuwige genot.

Kindren, laat den bloeitijd van uw leven
Ongenoten niet voorbijgaan. Voor uw jeugd
Is vreugd,
Het lieve bloeisel van de reine deugd.

En mogen later stormen u omgeven,
Zengt u de zomerzon, verkleumt u winterkoû,
Put dan uw macht in plichtgevoel en huwlijkstrouw;
Gij, Vrouw, steun op uw man; gij, Man, beschut uw vrouw,
En zij, bij alle leed, een talrijk, deugdzaam kroost
Uw beider loon en troost.

6 Juni 1874.

België.

Wie kent op heel het wereldrond
Een schooner streek dan Belgies grond?
De bakermat van kunst en weelde,
Waar nijverheid ons vrijheid teelde;
Waar burgertrouw en burgermoed
Den vorst als vader eert en groet?

Choor.

o Vaderland! o Belgenland!
Ik heb u lief in vreugde en rouw;
Uw vrijheid is mijn duurbaarst pand!
Wee! Wee hem! die haar krenken zou!
Ik ben uw zoon en blijf u trouw
In lief en leed! in vreugde en rouw.

Waar burgertrouw en burgermoed
Den vorst als vader eert en groet;
Maar nooit den schedel heeft gebogen
Bij hoofsch gevlei en slaafsche logen!
Wij droegen, Vrijheid, uwe vlag
Als gansch Euroop in boeien lag!

Choor.

o Vaderland, enz.

Wij droegen, Vrijheid! uwe vlag
Als gansch Euroop in boeien lag!
Eerst tegen Rome's adelaren
Dan tegen Frankrijks ridderscharen;
En niets weêrstonde den heldenscheeuw
Van Vlaandren! Vlaandren met den leeuw!

Choor.

o Vaderland, enz.

Neen niets weêrstonde den heldenschreeuw
Van Vlaandren! Vlaandren met den leeuw!
Als uit den mond van Artevelde
Die roep weergalmde aan Lei en Schelde.
Wij droegen, Vrijheid! uwe vlag
Als gansch Euroop in boeijen lag!

Choor.

o Vaderland, enz.

Wij droegen, Vrijheid! uwe vlag
Als gansch Euroop in boeijen lag!
Uw licht ging op in Vlaandrens streken
Beschaving, heilig hemelteeken!
En is de werold vrij en vranc
U, Vaderland behoort den dank.

Choor.

o Vaderland, enz.

Ja is de wereld vrij en vrank
U, Vaderland! behoort den dank!
Toen nog het mensdrom kroop in 't duister,
Blonk reeds uw kunst in vollen luister,
En was hier 't heilig pleit beslecht
Van menschenrede en menschenrecht!

Choor.

o Vaderland, enz.

Vroeg was hier 't heilig pleit beslecht
Van menschenrede en menschenrecht;
Maar nooit van trots en waan bedrogen.
Scheen Godes waarheid u een logen.
Nooit smedet gij, mijn Vaderland!
De volkren eenen slavenband!

Choor.

o Vaderland, enz.

Nooit smedet gij, mijn Vaderland,
De volkren eenen slavenband!
En 'k zweer het heilig bij uw helden,
Geen vreemdeling duld' ik in uw velden!
Voor burgertrouw en burgermoed
Is Land en Vrijheid 't eerste goed!

Choor.

O Vaderland! O Belgenland!
Ik heb U lief in vreugd en rouw;
Uw vrijheid is mijn duurbaarst pand;
Wee! Wee hem! die haar krenken zou.
Ik ben uw zoon en blijf u trouw
In lief en leed, in vreugde en rouw!

Vaderland.
Een Volkslied.

Komt ontrolt den leeuwenstandaart!
Op! voor Vorst en Vaderland!
Komt! de vrijheid van den landaart
Wordt bedreigd met smaad en schand!
Op! staat op! bij krijgsgedommel,
Komt! Broeders, naar het veld!
Luistert! ginder slaat de trommel
Dfe ons reeds den zege meldt!

o Vaderland! o Vaderland!
Aan u mijn hart, aan u mijn hand!
o Vaderland! o Vaderland!
o Heilig Vaderland!

Broeders, op! uw heldendegen
Steun' de fiere leeuwenvaan,
Broeders, op! den vijand tegen!
't Geldt het vrije volksbestaan,
't Geldt uw roem, uw naam, uw grootheid!
Wie laf is, vreeze 't staal,
Mannen haten vreemde snoodheid,
Vreemden boei en vreemden praal!

Voor 't Vaderland! Voor 't Vaderland!
Met mannenhart en mannenhand!
Voor 't Vaderland! Voor 't Vaderland!
Voor 't vrije Vaderland!

Volkren trouw in daad en woorden,
Reiken wij de trouwe hand,
Oost en West en Zuid en Noorden
Sluiten vast den broederband,
Broeders zijn we; maar geen knechten;
Blijv' vrijheid ieder dan

't Heiligst aller menschenrechten!
Zonder vrijheid leeft geen man!

Het Vaderland! Het vaderland!
Blijve ieder trouw met hart en hand
Het Vaderland! Het Vaderland!
Het trouwe Vaderland!

Neen! men zal u nooit verdelgen
Wat een vijand praalt en pocht,
Vrijheid! Vrijheid! erf der Belgen,
Met der Vadren bloed gekocht!
Ja, beloven wij het heilig
En plechtig dezen stond:
De asch der Vadren ruste veilig
In der Vadren vrijen grond!

o Vaderland! o Vaderland!
Ik blijf u trouw met hart en hand!
o Vaderland! o Vaderland!
o Edel Vaderland!

Vrij en vrank als d'oude Vadren
Leven wij en sterven wij;
Laat ons slavenzoekers nadren
Ook onz' zonen leven vrij!
Nooit in Vlaandrens rijke beemden
Zwaait, vreemd'ling gij den staf!
Vlaandrens bodem duldt geen vreemden,
Duldt geen vreemden, dan in 't graf!

Mijn Vaderland! Mijn Vaderland!
Bemint mijn hart: beschut mijn hand!
Mijn Vaderland! Mijn Vaderland!
Mijn dierbaar Vaderland!

Wie de volkren wil verslaven,
Koning of Gemeenebest,
Sneuvele onder 't zweerd der braven!
Vrijheid heersche in elk gewest!
Op! staat op! bij krijgsgedommel,
Is 't God die 't pleit beslecht!

Op, voor Vrijheid, slaat de trommel,
En de zege blijf aan 't recht!

Voor 't Vaderland! Voor 't Vadland!
Ten strijd, ten strijd met hart en hand!
Voor 't Vaderland! Voor 't Vaderland!
Hoog leve 't Vaderland!